

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 6.5.2015
COM(2015) 192 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά της Ευρώπης

{SWD(2015) 100 final}

Απόσπασμα από τις πολιτικές κατευθύνσεις για την επόμενη Ευρωπαϊκή Επιτροπή — Νέο ξεκίνημα για την Ευρώπη: Το πρόγραμμά μου για απασχόληση, ανάπτυξη, δικαιοσύνη και δημοκρατική αλλαγή (15 Ιουλίου 2014)

Προτεραιότητα αριθ. 2: Συνδεδεμένη ψηφιακή ενιαία αγορά

«Πιστεύω ότι πρέπει να κάνουμε πολύ καλύτερη χρήση των μεγάλων ευκαιριών που μας προσφέρουν οι ψηφιακές τεχνολογίες, οι οποίες δεν γνωρίζουν σύνορα. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να έχουμε το θάρρος να γκρεμίσουμε τα εθνικά φρούρια όσον αφορά τη νομοθεσία για τις τηλεπικοινωνίες, τη νομοθεσία για τα πνευματικά δικαιώματα και την προστασία δεδομένων, τη διαχείριση των ραδιοκυμάτων και την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού.

*Εάν το πράξουμε, μπορούμε να εξασφαλίσουμε ότι οι ευρωπαίοι πολίτες θα είναι σύντομα σε θέση να χρησιμοποιούν τα κινητά τους τηλέφωνα σε όλη την Ευρώπη χωρίς να επιβαρύνονται με τα τέλη περιαγωγής. Μπορούμε να διαβεβαιώσουμε ότι οι καταναλωτές θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε υπηρεσίες, μουσική, κινηματογραφικές ταινίες και αθλητικές εκδηλώσεις στις ηλεκτρονικές συσκευές τους οπουδήποτε στην Ευρώπη ανεξαρτήτως συνόρων. Μπορούμε να δημιουργήσουμε ισότιμες συνθήκες ανταγωνισμού ώστε όλες οι επιχειρήσεις που προσφέρουν τα αγαθά ή τις υπηρεσίες τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση να υπόκεινται στους ίδιους κανόνες προστασίας των δεδομένων και των καταναλωτών, ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασης του εξυπηρετητή τους. **Με τη δημιουργία της συνδεδεμένης ψηφιακής ενιαίας αγοράς, είναι δυνατόν να παραχθούν έως 250 δισ. ευρώ πρόσθετης ανάπτυξης στην Ευρώπη κατά τη διάρκεια της θητείας της επόμενης Επιτροπής**, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό εκατοντάδες χιλιάδες νέες θέσεις εργασίας, ιδίως για τους μικρότερης ηλικίας νέους που αναζητούν εργασία, αλλά και μια δυναμική κοινωνία της γνώσης.*

*Για να το επιτύχουμε, σκοπεύω να λάβω, κατά το πρώτο εξάμηνο της θητείας μου, **φιλόδοξα νομοθετικά μέτρα προς τη συνδεδεμένη ψηφιακή ενιαία αγορά**, ιδίως με την ταχεία ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων για κοινούς ευρωπαϊκούς κανόνες προστασίας των δεδομένων· καθιστώντας πιο φιλόδοξη την υπό εξέλιξη μεταρρύθμιση των τηλεπικοινωνιακών κανόνων μας· με τον εκσυγχρονισμό των κανόνων για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας λαμβάνοντας υπόψη την ψηφιακή επανάσταση και την αλλαγή στη συμπεριφορά των καταναλωτών· και με τον εκσυγχρονισμό και την απλοποίηση των κανόνων για τους καταναλωτές όσον αφορά τις διαδικτυακές και ψηφιακές αγορές τους. Ταυτόχρονα θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες ώστε να υπάρξει ώθηση στην απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων και γνώσεων σε όλα τα τμήματα της κοινωνίας και να διευκολυνθεί η δημιουργία καινοτόμων νεοσύστατων επιχειρήσεων. Η βελτίωση της χρήσης των ψηφιακών τεχνολογιών και των διαδικτυακών υπηρεσιών πρέπει να καταστεί οριζόντια πολιτική, που να καλύπτει όλους του κλάδους της οικονομίας και του δημόσιου τομέα.»*

Zan Klont Γιούνκερ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ: ΓΙΑΤΙ ΧΡΕΙΑΖΟΜΑΣΤΕ ΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΝΙΑΙΑ ΑΓΟΡΑ

Η παγκόσμια οικονομία εξελίσσεται ταχύτατα σε ψηφιακή. Η τεχνολογία των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) δεν αποτελεί πλέον ειδικό τομέα αλλά το θεμέλιο όλων των σύγχρονων καινοτόμων οικονομικών συστημάτων. Το διαδίκτυο και οι ψηφιακές τεχνολογίες μεταβάλλουν τον τρόπο διαβίωσης και εργασίας μας — σε ατομικό, επιχειρηματικό και κοινωνικό επίπεδο, καθώς όλοι οι τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας μας ενοποιούνται σε ολοένα και μεγαλύτερο βαθμό.

Αυτές οι αλλαγές συμβαίνουν σε κλίμακα και με ταχύτητα που δημιουργούν τεράστιες ευκαιρίες για την καινοτομία, την ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Θέτουν επίσης στις δημόσιες αρχές προκλήσεις ως προς τις πολιτικές που απαιτούν τη συντονισμένη δράση της ΕΕ. Όλα τα κράτη μέλη αντιμετωπίζουν παρεμφερή προβλήματα αλλά σε εθνική βάση, η οποία είναι πολύ περιορισμένη για να τους επιτρέψει να αξιοποιήσουν όλες τις ευκαιρίες και να ανταπεξέλθουν σε όλες τις προκλήσεις της διαδικασίας μετασχηματισμού. Σε πολλές περιπτώσεις, το καταλληλότερο πλαίσιο βρίσκεται στο ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προσδιόρισε ότι η δημιουργία της ψηφιακής ενιαίας αγοράς αποτελεί μία από τις βασικές της προτεραιότητες.

Ψηφιακή ενιαία αγορά είναι εκείνη στην οποία διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων και στην οποία τα άτομα και οι επιχειρήσεις μπορούν, ανεξαρτήτως της εθνικότητάς τους ή του τόπου κατοικίας τους, να έχουν αδιάλειπτη πρόσβαση και να ασκούν διαδικτυακές δραστηριότητες σε συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού και με υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η επίτευξη της ψηφιακής ενιαίας αγοράς θα επιτρέψει στην Ευρώπη να διατηρήσει τη θέση της ως παγκόσμιου ηγέτη στην ψηφιακή οικονομία, καθώς θα βοηθήσει τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις να αναπτύξουν τις δραστηριότητές τους σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η Ευρώπη έχει τις ικανότητες να έχει ηγετικό ρόλο στην παγκόσμια ψηφιακή οικονομία, αλλά προς το παρόν αυτές δεν αξιοποιούνται επαρκώς. Ο κατακερματισμός και οι φραγμοί, που δεν υφίστανται στην ενιαία αγορά υλικών αγαθών, αναχαιτίζουν την πορεία της ΕΕ. Η εξάλειψη των εμποδίων αυτών εντός της Ευρώπης θα είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του ευρωπαϊκού ΑΕγχΠ κατά 415 δισεκατομμύρια ευρώ¹. Η ψηφιακή οικονομία μπορεί να διευρύνει τις αγορές και να προωθήσει καλύτερες υπηρεσίες σε καλύτερες τιμές, να προσφέρει περισσότερες επιλογές και να δημιουργήσει νέες δυνατότητες απασχόλησης. Η ψηφιακή ενιαία αγορά μπορεί να δημιουργήσει ευκαιρίες για νεοσύστατες επιχειρήσεις και να επιτρέψει στις υφιστάμενες επιχειρήσεις να αναπτυχθούν και να επωφεληθούν από την κλίμακα μιας αγοράς που απευθύνεται σε περισσότερα από 500 εκατομμύρια άτομα.

Τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και οι ενδιαφερόμενοι φορείς διατύπωσαν τις απόψεις τους για την εν λόγω στρατηγική με επίκεντρο την ψηφιακή ενιαία αγορά και συνεισέφεραν στη βελτίωσή της. Το πεδίο εφαρμογής της στρατηγικής είναι πολυετές και εστιάζεται στα βασικά αλληλεξαρτώμενα μέτρα που μπορούν να ληφθούν μόνον σε επίπεδο ΕΕ. Έχουν επιλεγεί με τρόπο ώστε να έχουν τον μέγιστο αντίκτυπο, να μπορούν να

¹ Οι παραπομπές για τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο παρόν έγγραφο περιέχονται στο συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής «Στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά της Ευρώπης — Ανάλυση και στοιχεία» [SWD(2015) 100]. Το εν λόγω έγγραφο περιλαμβάνει επίσης περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τη φύση των προκλήσεων που αντιμετωπίζονται και στοιχεία προς στήριξη της στρατηγικής.

αποφέρουν αποτελέσματα κατά τη διάρκεια της θητείας της παρούσας Επιτροπής. Η προώθησή τους θα γίνει σύμφωνα με τις αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Κάθε μέτρο θα υπόκειται σε κατάλληλη διαβούλευση και εκτίμηση επιπτώσεων. Η Στρατηγική για την ψηφιακή ενιαία αγορά θα οικοδομηθεί σε τρεις πυλώνες:

- **Βελτίωση της πρόσβασης για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις στα διαδικτυακά αγαθά και υπηρεσίες σε όλη την Ευρώπη** — για το σκοπό αυτό απαιτείται να καταργηθούν σύντομα οι βασικές διαφορές μεταξύ του εντός και του εκτός διαδικτύου περιβάλλοντος, ώστε να εξαιρεθούν τα εμπόδια στις διασυνοριακές διαδικτυακές δραστηριότητες.
- **Δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την ανάπτυξη των ψηφιακών δικτύων και υπηρεσιών** — για το σκοπό αυτό απαιτούνται υποδομές και υπηρεσίες περιεχομένου υψηλής ταχύτητας, ασφαλείς και αξιόπιστες, οι οποίες να υποστηρίζονται από κατάλληλο σύνολο κανονιστικών όρων που να ευνοεί την καινοτομία, τις επενδύσεις, τον θεμιτό ανταγωνισμό και να προσφέρει ισότιμους όρους ανταγωνισμού.
- **Μεγιστοποίηση του δυναμικού ανάπτυξης της ευρωπαϊκής ψηφιακής οικονομίας** — για το σκοπό αυτό απαιτούνται επενδύσεις σε υποδομές και τεχνολογίες ΤΠΕ, όπως η νεφροϋπολογιστική και τα μαζικά δεδομένα, και στην έρευνα και καινοτομία με στόχο την τόνωση της βιομηχανικής ανταγωνιστικότητας καθώς και τη βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών και των δεξιοτήτων και την αποφυγή των αποκλεισμών.

2. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΕ ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Η ψηφιακή ενιαία αγορά θα προσφέρει στις επιχειρήσεις, και ιδίως στους επιχειρηματίες, νέες ευκαιρίες για να αναπτύξουν μεγαλύτερης κλίμακας δραστηριότητες σε ολόκληρη την Ευρώπη. Απαιτείται επομένως άμεση δράση για την εξάλειψη των εμποδίων στις διασυνοριακές διαδικτυακές δραστηριότητες, στα οποία συγκαταλέγονται οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών στα θέματα του δικαίου των συμβάσεων και των πνευματικών δικαιωμάτων, και για τη μείωση της επιβάρυνσης λόγω ΦΠΑ. Για την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στις διασυνοριακές διαδικτυακές πωλήσεις απαιτείται, εκτός των άλλων, να υπάρχουν διαθέσιμες οικονομικά προσιτές και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες διασυνοριακής αποστολής δεμάτων, οι οποίες σήμερα απουσιάζουν. Η στρατηγική αφορά επίσης τον καθορισμό του κατάλληλου πλαισίου για το ηλεκτρονικό εμπόριο και την πρόληψη των αθέμιτων διακρίσεων που υφίστανται οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις όταν προσπαθούν να έχουν πρόσβαση σε περιεχόμενο ή να αγοράσουν αγαθά και υπηρεσίες μέσω διαδικτύου εντός της ΕΕ. Οι διακρίσεις αυτές μπορεί να έχουν τη μορφή περιορισμών σχετιζόμενων με την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τη γεωγραφική θέση, οι οποίοι έρχονται σε αντίθεση με τις βασικές αρχές της ΕΕ.

2.1. Κανόνες για το διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο που δημιουργούν αίσθημα εμπιστοσύνης στους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις

Ένας από τους λόγους για τους οποίους οι καταναλωτές και οι μικρότερες επιχειρήσεις δεν αναπτύσσουν περισσότερο το διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο είναι το γεγονός ότι οι κανόνες που ισχύουν για τις συναλλαγές αυτές συχνά είναι περίπλοκοι, συγκεχυμένοι και ενδεχομένως διαφέρουν μεταξύ κρατών μελών. Το γεγονός ότι υπάρχουν 28 διαφορετικές εθνικές νομοθεσίες για τις συμβάσεις και την προστασία των καταναλωτών, αποθαρρύνει τις επιχειρήσεις να εμπλακούν σε διασυνοριακό εμπόριο και εμποδίζει τους καταναλωτές να

έχουν πρόσβαση στο πλήρες φάσμα των διαδικτυακών προσφορών ώστε να επωφεληθούν επιλέγοντας τις πλέον ανταγωνιστικές.

- Οι καταναλωτές της ΕΕ θα μπορούσαν να εξοικονομήσουν 11,7 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως εάν μπορούσαν να επιλέγουν από το πλήρες φάσμα των προσφερόμενων στην ΕΕ αγαθών και υπηρεσιών όταν πραγματοποιούν τις αγορές τους μέσω διαδικτύου.
- Το 61 % των καταναλωτών της ΕΕ αισθάνονται εμπιστοσύνη όταν πραγματοποιούν αγορές μέσω του διαδικτύου από πωλητή εγκατεστημένο στο δικό τους κράτος μέλος, ενώ μόνο το 38 % αισθάνονται εμπιστοσύνη όταν ο πωλητής είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ.
- Μόνον το 7 % των ΜΜΕ στην ΕΕ πωλούν διασυνοριακά.

Σε μια Ενιαία Αγορά, οι επιχειρήσεις πρέπει να είναι σε θέση να διαχειρίζονται τις πωλήσεις τους σύμφωνα με ένα κοινό σύνολο κανόνων. Ορισμένες πτυχές του δικαίου των συμβάσεων και της προστασίας των καταναλωτών έχουν ήδη εναρμονιστεί πλήρως για τις πωλήσεις μέσω διαδικτύου (όπως είναι οι πληροφορίες που θα πρέπει να παρέχονται στους καταναλωτές πριν αυτοί συνάψουν μια σύμβαση ή οι κανόνες που διέπουν το δικαίωμά τους να αποσυρθούν από τη συμφωνία εάν αλλάξουν γνώμη). Ωστόσο, άλλες πτυχές των συμβάσεων (όπως ποια μέσα διευθέτησης διαφορών προσφέρονται σε περίπτωση που τα υλικά αγαθά δεν είναι σύμφωνα με τη σύμβαση πώλησης) υπόκεινται μόνο σε κανόνες της ΕΕ που παρέχουν την ελάχιστη εναρμόνιση και αφήνουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να θεσμοθετήσουν περισσότερα μέτρα. Για την αντιμετώπιση περιπτώσεων ελαττωματικού ψηφιακού περιεχομένου που αγοράζεται διαδικτυακά (όπως τα ηλεκτρονικά βιβλία) δεν υφίστανται κανόνες σε επίπεδο ΕΕ, αλλά και οι εθνικοί κανόνες είναι ελάχιστοι.

Η απλούστευση και ο εκσυγχρονισμός των κανόνων για τις διαδικτυακές και ψηφιακές διασυνοριακές αγορές θα ενθαρρύνει περισσότερες επιχειρήσεις να πωλούν διασυνοριακά στο διαδίκτυο και θα αυξήσει την εμπιστοσύνη των καταναλωτών στο διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο. Εάν οι ίδιοι κανόνες για το ηλεκτρονικό εμπόριο εφαρμόζονταν σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, το 57 % των εταιρειών δηλώνουν ότι είτε θα ξεκινούσαν είτε θα αύξαναν τις διαδικτυακές πωλήσεις τους σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ.

Για να δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες που θα επιτρέψουν την ανάπτυξη του διασυνοριακού ηλεκτρονικού εμπορίου, η Επιτροπή, όπως είχε ανακοινώσει στο πρόγραμμα εργασίας της για το 2015, θα υποβάλει τροποποιημένη νομοθετική πρόταση² με την οποία θα εναρμονίζονται περαιτέρω τα βασικά δικαιώματα και υποχρεώσεις των μερών που συνάπτουν σύμβαση πώλησης και επομένως θα δίνεται στις επιχειρήσεις πώλησης η δυνατότητα να βασίζονται στις εθνικές τους νομοθεσίες. Στα προβλεπόμενα μέτρα συγκαταλέγονται ιδίως τα μέτρα επανόρθωσης σε περιπτώσεις μη εκτέλεσης και οι κατάλληλες χρονικές περιόδους ισχύος του δικαιώματος νόμιμης εγγύησης. Σκοπός είναι να διασφαλιστεί ότι οι επιχειρηματίες στην εσωτερική αγορά δεν αποτρέπονται από την πραγματοποίηση διασυνοριακών συναλλαγών λόγω των υφιστάμενων διαφορών στις υποχρεωτικές εθνικές ρυθμίσεις του δικαίου περί καταναλωτικών συμβάσεων ή των διαφορών λόγω κανόνων ειδικών για τα προϊόντα όπως είναι οι κανόνες επισήμανσης.

Ωστόσο, η θέσπιση ενός κοινού συνόλου κανόνων δεν επαρκεί από μόνη της. Για να είναι πλήρως αποτελεσματικοί οι εν λόγω κανόνες, χρειάζεται ταχύτερη, πιο ευέλικτη και πιο συνεκτική επιβολή των κανόνων προστασίας των καταναλωτών για τις διαδικτυακές και ψηφιακές αγορές. Η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση αναθεώρησης του κανονισμού για τη

² COM(2011) 635, 2011/0284/COD

συνεργασία σε θέματα προστασίας των καταναλωτών³ ώστε να αποσαφηνιστούν και επεκταθούν οι εξουσίες των αρχών επιβολής της νομοθεσίας και να βελτιωθεί ο συντονισμός των δραστηριοτήτων που αναπτύσσουν για παρακολούθηση της αγοράς και των μηχανισμών προειδοποίησης για ταχύτερη ανίχνευση των παραβάσεων. Επιπλέον, η Επιτροπή θα δημιουργήσει το 2016 μια πλατφόρμα για την επίλυση των διαδικτυακών διαφορών για το σύνολο της ΕΕ.

Πριν από τα τέλη του 2015, η Επιτροπή θα υποβάλει τροποποιημένη πρόταση η οποία i) θα αφορά τους εναρμονισμένους ενωσιακούς κανόνες για τις ηλεκτρονικές αγορές ψηφιακού περιεχομένου και ii) θα επιτρέπει στους εμπόρους να στηρίζονται στην εθνική τους νομοθεσία, η οποία θα βασίζεται σε εστιασμένη δέσμη βασικών υποχρεωτικών ενωσιακών συμβατικών δικαιωμάτων για εγχώριες και διασυνοριακές διαδικτυακές πωλήσεις υλικών αγαθών.

Η Επιτροπή θα υποβάλει πρόταση αναθεώρησης του κανονισμού για τη συνεργασία σε θέματα προστασίας των καταναλωτών με στόχο να αναπτυχθούν αποτελεσματικότεροι μηχανισμοί συνεργασίας.

2.2. Οικονομικά προσιτή, υψηλής ποιότητας διασυνοριακή αποστολή δεμάτων

Η ύπαρξη οικονομικά προσιτών, υψηλής ποιότητας υπηρεσιών διασυνοριακής αποστολής αποτελεί το θεμέλιο για την οικοδόμηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στις διασυνοριακές διαδικτυακές πωλήσεις. Τα ενδιαφερόμενα μέρη διαμαρτύρονται για την έλλειψη διαφάνειας, το υπέρογκο κόστος των μικρών αποστολών και την έλλειψη διαλειτουργικότητας μεταξύ των διαφόρων επιχειρήσεων που κατά κανόνα εμπλέκονται σε μια διασυνοριακή μεταφορά και την επακόλουθη έλλειψη εξυπηρέτησης του τελικού καταναλωτή.

- Οι εταιρείες που επί του παρόντος δεν πωλούν τα προϊόντα τους διαδικτυακά αλλά προσπαθούν να το πράξουν, σε ποσοστό 62 %, δηλώνουν ότι το υψηλό κόστος των εξόδων αποστολής αποτελεί πρόβλημα.
- Οι τιμές για τη διασυνοριακή αποστολή δεμάτων που χρεώνουν οι εθνικοί ταχυδρομικοί φορείς εκτιμάται ότι είναι διπλάσιες έως πενταπλάσιες από τις αντίστοιχες τιμές για εγχώρια αποστολή.

Οι υψηλές τιμές και η αναποτελεσματικότητα της αποστολής δεμάτων δεν θα πρέπει να αποτελούν φραγμό για το διασυνοριακό διαδικτυακό εμπόριο. Τον Ιούνιο 2015 θα υποβληθεί στην Επιτροπή έκθεση με τα αποτελέσματα της διαδικασίας αυτορύθμισης από τον κλάδο. Η διαδικασία αυτή επικεντρώνεται στις πτυχές της ποιότητας και της διαλειτουργικότητας όπως η παρακολούθηση και εντοπισμός των δεμάτων και η ταχύτερη παράδοσή τους, αλλά δεν καλύπτεται η διάσταση των τιμών ή η κανονιστική εποπτεία. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τα μέτρα που εφάρμοσε ο κλάδος και θα δρομολογήσει συμπληρωματικά μέτρα για τη βελτίωση της διαφάνειας των τιμών για τις παραδόσεις εντός Ευρώπης, συμπεριλαμβανομένων των τιμών για μικρές αποστολές, καθώς και για τη βελτίωση της κανονιστικής εποπτείας των διασυνοριακών αγορών δεμάτων, ώστε να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της διασυνοριακής αποστολής εμπορευμάτων. Η Επιτροπή θα αξιολογήσει την ανάγκη λήψης πρόσθετων μέτρων μετά την παρέλευση δύο ετών από την έγκριση των ως άνω μέτρων, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την πρόοδο που σημειώθηκε.

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2016, η Επιτροπή θα δρομολογήσει μέτρα για τη βελτίωση της διαφάνειας των τιμών και την ενίσχυση της κανονιστικής εποπτείας της μεταφοράς δεμάτων.

³ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2006/2004

2.3. Πρόληψη των αδικαιολόγητων φραγμών γεωγραφικού χαρακτήρα

Ως φραγμοί γεωγραφικού χαρακτήρα νοούνται οι πρακτικές που χρησιμοποιούνται για εμπορικούς λόγους από τους πωλητές στο διαδίκτυο και έχουν ως αποτέλεσμα την άρνηση πρόσβασης σε δικτυακούς τόπους που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη. Μερικές φορές οι καταναλωτές μπορούν να έχουν πρόσβαση στον δικτυακό τόπο αλλά δεν μπορούν να αγοράσουν προϊόντα ή υπηρεσίες από αυτόν. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο καταναλωτής επανακατευθύνεται σε τοπικό δικτυακό τόπο της ίδιας εταιρείας με διαφορετικές τιμές ή διαφορετικά προϊόντα ή υπηρεσίες. Σε άλλες περιπτώσεις, δεν υπάρχει άρνηση της πώλησης αλλά χρησιμοποιούνται πρακτικές γεωγραφικού εντοπισμού με αποτέλεσμα να εφαρμόζονται διαφορετικές τιμές αυτόματα, με βάση τη γεωγραφική θέση, όπως, για παράδειγμα, όταν πελάτες διαδικτυακής ενοικίασης αυτοκινήτων σε ένα κράτος μέλος πληρώνουν περισσότερα για την ενοικίαση του ίδιου οχήματος σε συγκεκριμένο τόπο σε σύγκριση με διαδικτυακούς πελάτες σε άλλο κράτος μέλος. Οι φραγμοί γεωγραφικού χαρακτήρα αποτελούν ένα από τα διάφορα μέσα που χρησιμοποιούνται από τις επιχειρήσεις για την κατάτμηση των αγορών με βάση τα εθνικά σύνορα (εδafικοί περιορισμοί). Καθώς περιορίζουν τις δυνατότητες και επιλογές των καταναλωτών, οι φραγμοί γεωγραφικού χαρακτήρα αποτελούν σημαντική αιτία δυσaráσκειας των καταναλωτών και κατακερματισμού της εσωτερικής αγοράς.

- Το 74 % των καταγγελιών που υποβλήθηκαν στο ευρωπαϊκό δίκτυο κέντρων καταναλωτών και αφορούν διαφορές τιμών ή άλλες γεωγραφικές διακρίσεις που αντιμετωπίζουν οι καταναλωτές αφορούν διαδικτυακές διασυνοριακές αγορές.

Οι πρακτικές εφαρμογής φραγμών γεωγραφικού χαρακτήρα μπορεί να προκύπτουν από μονομερή απόφαση των παραγόντων της αγοράς, από συμφωνίες μεταξύ ανταγωνιστών για επιμερισμό της αγοράς, ή από κάθετες συμφωνίες (για δικαιώματα διανομής σε συγκεκριμένη επικράτεια). Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εν λόγω περιορισμοί της προσφοράς και οι συνακόλουθες διαφοροποιήσεις των τιμών μπορεί να αιτιολογούνται, όπως, για παράδειγμα, όταν ο πωλητής οφείλει να συμμορφωθεί με συγκεκριμένες νομικές υποχρεώσεις. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις, οι διαδικτυακοί φραγμοί γεωγραφικού χαρακτήρα δεν είναι αιτιολογημένοι. Οι αδικαιολόγητες αυτές πρακτικές θα πρέπει να απαγορεύονται ρητώς, ώστε οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις της ΕΕ να μπορούν να εκμεταλλευτούν στο έπακρο την ενιαία αγορά όσον αφορά την επιλογή και τις χαμηλότερες τιμές.

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2016, η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετικές προτάσεις για να τερματιστούν οι αδικαιολόγητοι φραγμοί γεωγραφικού χαρακτήρα. Τα μέτρα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν στοχοθετημένη αλλαγή του πλαισίου για το ηλεκτρονικό εμπόριο⁴ και αξιολόγηση του πλαισίου που καθορίζεται από το άρθρο 20 της οδηγίας για τις υπηρεσίες⁵.

Η Επιτροπή δρομολογεί επίσης έρευνα στο πεδίο του ανταγωνισμού με επίκεντρο την εφαρμογή του δικαίου περί ανταγωνισμού στο ηλεκτρονικό εμπόριο.

2.4. Βελτίωση της πρόσβασης σε ψηφιακό περιεχόμενο — Σύγχρονο και πιο ευρωπαϊκό πλαίσιο για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας

Τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελούν το θεμέλιο της δημιουργικότητας και του κλάδου πολιτιστικών προϊόντων στην Ευρώπη. Η ΕΕ σε μεγάλο βαθμό στηρίζει την ανταγωνιστικότητά της σε παγκόσμιο επίπεδο στη δημιουργικότητα και κατέχει ηγετική θέση

⁴ Οδηγία 2000/31/EK

⁵ Οδηγία 2006/123/EK

σε ορισμένους τομείς στους οποίους τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα. Το ψηφιακό περιεχόμενο είναι μία από τις βασικές κινητήριες δυνάμεις για την ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας. Το 56 % των Ευρωπαίων χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για πολιτιστικούς σκοπούς και η δαπάνη για ψηφιακή ψυχαγωγία και ψηφιακά μέσα ενημέρωσης προβλέπεται να εμφανίσει διψήφια ποσοστά αύξησης (περίπου 12 %) κατά την επόμενη πενταετία. Η συμπεριφορά των καταναλωτών μεταβάλλεται καθώς αυτοί ολοένα και περισσότερο παρακολουθούν περιεχόμενο σε κινητές συσκευές και αναμένουν ότι θα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε περιεχόμενο από παντού και οπουδήποτε και αν βρίσκονται.

Πολυάριθμοι φραγμοί στη διασυνοριακή πρόσβαση σε υπηρεσίες περιεχομένου που προστατεύονται όσον αφορά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και τη δυνατότητα μεταφοράς τους εξακολουθούν να υφίστανται, ιδίως όσον αφορά τα οπτικοακουστικά προγράμματα. Όσον αφορά τη δυνατότητα μεταφοράς, όταν οι καταναλωτές διέρχονται ένα εσωτερικό σύνορο της ΕΕ συχνά παρεμποδίζονται, λόγω δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, να χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες περιεχομένου (π.χ. υπηρεσίες βίντεο) τις οποίες έχουν αγοράσει στη χώρα καταγωγής τους.

- Το 45 % των επιχειρήσεων που εξετάζουν το ενδεχόμενο να ασχοληθούν με τη διαδικτυακή πώληση ψηφιακών υπηρεσιών σε άτομα δήλωσαν ότι οι περιορισμοί λόγω δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας που τους εμποδίζουν να πωλούν στο εξωτερικό αποτελούν πρόβλημα.
- Στην ΕΕ, λιγότερο από το 4 % του συνόλου του περιεχομένου βίντεο κατά παραγγελία είναι διαθέσιμο σε διασυνοριακό επίπεδο.

Επιπλέον, οι καταναλωτές, όταν προσπαθούν να έχουν διαδικτυακή πρόσβαση σε περιεχόμενο που προστατεύεται όσον αφορά τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας από άλλο κράτος μέλος ή να τα αγοράσουν διαδικτυακά, λαμβάνουν την απάντηση ότι το περιεχόμενο δεν είναι διαθέσιμο ή δεν είναι προσβάσιμο από τη χώρα τους. Η κατάσταση αυτή συνδέεται εν μέρει με τον εδαφικό χαρακτήρα των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και τις δυσκολίες που συνδέονται με την εκκαθάριση των δικαιωμάτων. Σε άλλες περιπτώσεις, η έλλειψη διαθεσιμότητας και/ή πρόσβασης μπορεί να οφείλεται σε συμβατικούς περιορισμούς μεταξύ των κατόχων των δικαιωμάτων και των διανομέων ή σε επιχειρηματικές αποφάσεις που λαμβάνουν οι διανομείς. Αυτό μπορεί σε ορισμένες περιπτώσεις να οφείλεται στον ρόλο που διαδραματίζει η εδαφική αποκλειστικότητα στη χρηματοδότηση ορισμένων τύπων (οπτικοακουστικών) έργων.

Στο πεδίο της έρευνας για μη εμπορικούς και για εμπορικούς σκοπούς, το ασαφές νομικό πλαίσιο και η απόκλιση των προσεγγίσεων σε εθνικό επίπεδο μπορούν να παρεμποδίσουν την καινοτομία που βασίζεται στη χρήση της εξόρυξης κειμένου και δεδομένων (όταν για παράδειγμα αντιγράφεται ένα τμήμα κειμένου ή ένα σύνολο δεδομένων για να αναζητηθούν άλλα παρεμφερή ή σχετικά κείμενα ή δεδομένα). Θα αξιολογηθεί η ανάγκη για μεγαλύτερη νομική βεβαιότητα προκειμένου οι ερευνητές και τα εκπαιδευτικά ιδρύματα να κάνουν ευρύτερη χρήση υλικού προστατευόμενου από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, μεταξύ άλλων και σε διασυνοριακό επίπεδο, ώστε να μπορούν να επωφεληθούν από το δυναμικό των τεχνολογιών αυτών και από τη διασυνοριακή συνεργασία. Η αξιολόγηση αυτή άλλωστε θα καλύψει και όλες τις πτυχές των προτάσεων που αφορούν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, με γνώμονα τις επιπτώσεις τους σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Κεντρικό ρόλο για τις επενδύσεις στην καινοτομία και τη δημιουργία θέσεων εργασίας διαδραματίζει ένα αποτελεσματικό και ισορροπημένο σύστημα χάρη στο οποίο κινητοποιούνται τα μέσα που προσφέρει το αστικό δίκαιο για την αντιμετώπιση των παραβιάσεων των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε εμπορική κλίμακα. Επιπλέον,

χρειάζεται να αποσαφηνιστούν οι κανόνες που ισχύουν για τις δραστηριότητες των διαδικτυακών ενδιάμεσων φορέων σε σχέση με έργα προστατευόμενα με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, δεδομένης ιδίως της αυξανόμενης συμμετοχής των εν λόγω ενδιάμεσων φορέων στη διανομή περιεχομένου. Θα πρέπει επίσης να ληφθούν μέτρα για τη διασφάλιση της δίκαιης αμοιβής των δημιουργών, ώστε να ενθαρρυνθεί η μελλοντική παραγωγή περιεχομένου.

Η Ευρώπη χρειάζεται ένα περισσότερο εναρμονισμένο καθεστώς προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας το οποίο να παρέχει κίνητρα για δημιουργία και επενδύσεις και, παράλληλα, να επιτρέπει τη μεταφορά και την κατανάλωση περιεχομένου πέραν των εθνικών συνόρων, με βάση την πλούσια πολιτιστική ποικιλομορφία της Ευρώπης. Για το σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα προτείνει λύσεις που μεγιστοποιούν τη διαθέσιμη στους χρήστες προσφορά περιεχομένου και δημιουργούν νέες ευκαιρίες για τους δημιουργούς περιεχομένου, με παράλληλη διατήρηση της χρηματοδότησης του ενημερωτικού και καινοτόμου περιεχομένου. Επιπλέον, η Επιτροπή θα επανεξετάσει την οδηγία για τις δορυφορικές και καλωδιακές μεταδόσεις⁶, για να εκτιμήσει την ανάγκη να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής της σε διαδικτυακές μεταδόσεις των ραδιοτηλεοπτικών φορέων και την ανάγκη να ληφθούν περαιτέρω μέτρα ώστε να διασφαλιστεί η καλύτερη διασυνοριακή πρόσβαση στις υπηρεσίες των ραδιοτηλεοπτικών φορέων στην Ευρώπη.

Πριν από τα τέλη του 2015, η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετικές προτάσεις με στόχο να μειωθούν οι διαφορές μεταξύ των εθνικών καθεστώτων των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και να επιτραπεί η ευρύτερη διαδικτυακή πρόσβαση των χρηστών σε έργα, σε ολόκληρη την ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω περαιτέρω μέτρων εναρμόνισης. Οι προτάσεις θα περιλαμβάνουν: i) τη δυνατότητα μεταφοράς του περιεχομένου που έχει αποκτηθεί νόμιμα, ii) τη διασυνοριακή πρόσβαση σε διαδικτυακές υπηρεσίες που έχουν αγοραστεί νόμιμα, με σεβασμό στην αξία των δικαιωμάτων του οπτικοακουστικού τομέα, iii) τη μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου για τη διασυνοριακή χρήση περιεχομένου για ειδικούς σκοπούς (π.χ. έρευνα, εκπαίδευση, εξόρυξη κειμένου και δεδομένων, κ.λπ.) με πρόβλεψη εναρμονισμένων εξαιρέσεων, iv) την αποσαφήνιση των κανόνων που ισχύουν για τις δραστηριότητες των ενδιάμεσων φορέων όσον αφορά περιεχόμενο που προστατεύεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και, το 2016, v) τον εκσυγχρονισμό των διατάξεων εφαρμογής των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, εστιάζοντας στις παραβιάσεις σε εμπορική κλίμακα (προσέγγιση «παρακολούθηση της διαδρομής του χρήματος»), καθώς και στη διασυνοριακή εφαρμογή τους.

2.5. Μείωση των επιβαρύνσεων και των εμποδίων που σχετίζονται με τον ΦΠΑ κατά την πραγματοποίηση διασυνοριακών πωλήσεων

Το γεγονός ότι οφείλουν να αντιμετωπίσουν πολλά διαφορετικά εθνικά συστήματα προκαλεί επιπλοκές που συνιστούν αυθεντικό φραγμό για τις επιχειρήσεις οι οποίες επιδιώκουν να δραστηριοποιηθούν στο διασυνοριακό εμπόριο, εντός και εκτός διαδικτύου. Από την 1η Ιανουαρίου 2015 που άρχισαν να ισχύουν οι νέοι κανόνες για «χρέωση βάσει του τόπου παροχής της υπηρεσίας» (που έτυχαν της ομόφωνης στήριξης των 28 κρατών μελών), ο ΦΠΑ για όλες τις τηλεπικοινωνιακές, ραδιοτηλεοπτικές και ηλεκτρονικές υπηρεσίες επιβάλλεται στην έδρα του πελάτη και όχι πλέον του παρόχου της υπηρεσίας.

Παράλληλα, εφαρμόστηκε ηλεκτρονικό σύστημα καταχώρισης και πληρωμής για να μειωθεί το κόστος και ο διοικητικός φόρτος για τις εν λόγω επιχειρήσεις. Το σύστημα αυτό πρέπει να

⁶ Οδηγία 93/83/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 27ης Σεπτεμβρίου 1993

επεκταθεί στις συναλλαγές που αφορούν υλικά αγαθά τα οποία παραγγέλλονται μέσω του διαδικτύου, τόσο εντός όσο και εκτός της ΕΕ. Αντί να είναι υποχρεωμένες να υποβάλλουν δήλωση και να καταβάλλουν τον ΦΠΑ σε κάθε χωριστό κράτος μέλος όπου έχουν την έδρα τους οι πελάτες, οι επιχειρήσεις θα είναι σε θέση να υποβάλλουν μία μόνο δήλωση και να πληρώνουν στο δικό τους κράτος μέλος.

Επί του παρόντος, τα εμπορεύματα που παραγγέλλονται διαδικτυακά από προμηθευτές τρίτων χωρών μπορούν να υπαχθούν στο ευεργετικό καθεστώς της απαλλαγής από τον φόρο εισαγωγής που ισχύει για μικρές αποστολές, οι οποίες απαλλάσσονται από την καταβολή ΦΠΑ εφόσον απευθύνονται σε ιδιώτες πελάτες εντός ΕΕ. Το γεγονός αυτό τους παρέχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα έναντι των προμηθευτών της ΕΕ και έχουν ήδη επισημανθεί, σε διάφορα κράτη μέλη, στρεβλώσεις της αγοράς. Η εν λόγω εξαίρεση δεν θα ήταν πλέον αναγκαία εάν η είσπραξη του ΦΠΑ γινόταν μέσω ενιαίου και απλουστευμένου μηχανισμού ηλεκτρονικής καταχώρισης και πληρωμής.

- Μια επιχείρηση της ΕΕ που επιθυμεί να πραγματοποιήσει διασυνοριακές πωλήσεις αντιμετωπίζει κόστος συμμόρφωσης με το καθεστώς ΦΠΑ ύψους τουλάχιστον 5.000 ευρώ ετησίως για κάθε κράτος μέλος στο οποίο σκοπεύει να δραστηριοποιηθεί.
- Οι επιχειρήσεις της ΕΕ αντιμετωπίζουν σημαντικές στρεβλώσεις λόγω εμπορευμάτων απαλλαγμένων από το ΦΠΑ που πωλούνται από επιχειρήσεις εκτός της ΕΕ. Οι εν λόγω στρεβλώσεις στοιχίζουν στις επιχειρήσεις της ΕΕ κύκλο εργασιών έως και 4,5 δισεκατομμύρια ευρώ ετησίως.

Η Επιτροπή μοχθεί για να ελαχιστοποιηθούν τα εμπόδια που συνδέονται με το διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο και απορρέουν από τα διαφορετικά καθεστώτα ΦΠΑ, για να επικρατήσουν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις της ΕΕ και για να διασφαλιστεί ότι τα έσοδα από το ΦΠΑ περιέρχονται στο κράτος μέλος του καταναλωτή. Η Επιτροπή θα διερευνήσει επίσης τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να αντιμετωπιστεί η φορολογική μεταχείριση ορισμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών, όπως για παράδειγμα τα ψηφιακά βιβλία και οι διαδικτυακές δημοσιεύσεις, στο πλαίσιο της γενικής μεταρρύθμισης του ΦΠΑ.

Επιπλέον, όσον αφορά την άμεση φορολογία, η Επιτροπή θα υποβάλει σύντομα σχέδιο δράσης για την ανακαίνιση της προσέγγισης στα θέματα της φορολογίας των επιχειρήσεων στην ενιαία αγορά, βάσει του οποίου τα κέρδη πρέπει να φορολογούνται εκεί που παράγεται η αξία, ακόμη και όταν προέρχονται από την ψηφιακή οικονομία.

Η Επιτροπή θα υποβάλει, το 2016, νομοθετικές προτάσεις για μείωση του διοικητικού φόρτου για τις επιχειρήσεις από τα διαφορετικά καθεστώτα ΦΠΑ. Με τις προτάσεις, μεταξύ άλλων, i) επεκτείνεται ο ισχύων μηχανισμός ενιαίας ηλεκτρονικής καταχώρισης και πληρωμής στις διαδικτυακές πωλήσεις υλικών αγαθών τόσο εντός της Ένωσης όσο και από πωλητές τρίτων χωρών, ii) καθιερώνεται ένα κοινό μέτρο απλούστευσης σε επίπεδο ΕΕ (κατώτερο όριο ΦΠΑ) ώστε να βοηθηθούν οι μικρές νεοσύστατες επιχειρήσεις ηλεκτρονικού εμπορίου, iii) παρέχεται η δυνατότητα διενέργειας ελέγχων από τη χώρα καταγωγής συμπεριλαμβανόμενου ενιαίου ελέγχου των διασυνοριακών επιχειρήσεων όσον αφορά τον ΦΠΑ και iv) αίρεται η απαλλαγή από τον ΦΠΑ για την εισαγωγή μικρών ποσοτήτων από προμηθευτές εγκατεστημένους σε τρίτες χώρες.

3. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΛΛΗΛΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΟΡΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΑ ΠΡΟΗΓΜΕΝΑ ΨΗΦΙΑΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Η ψηφιακή ενιαία αγορά πρέπει να οικοδομηθεί πάνω σε ασφαλή, αξιόπιστα, υψηλής ταχύτητας, οικονομικά προσιτά δίκτυα και υπηρεσίες που διασφαλίζουν τα θεμελιώδη δικαιώματα των καταναλωτών στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ενώ ενθαρρύνεται επίσης η καινοτομία. Απόλυτη προϋπόθεση για τον σκοπό αυτό είναι να υπάρχει ισχυρός, ανταγωνιστικός και δυναμικός τομέας τηλεπικοινωνιών που θα προβαίνει στις απαραίτητες επενδύσεις, ώστε να αξιοποιηθούν οι καινοτομίες όπως η νεφούπολογιστική, τα εργαλεία που αφορούν τα μαζικά δεδομένα και το Διαδίκτυο των Πραγμάτων. Η εμπορική ισχύς που διαθέτουν ορισμένες διαδικτυακές πλατφόρμες προκαλεί εν δυνάμει ανησυχίες, ιδίως σε σχέση με τις ισχυρότερες πλατφόρμες, η σημασία των οποίων για τους άλλους συμμετέχοντες στην αγορά προσλαμβάνει όλο και πιο κρίσιμες διαστάσεις.

3.1. Κατάλληλη προσαρμογή του κανονιστικού πλαισίου για τον χώρο των τηλεπικοινωνιών

Τα δίκτυα ΤΠΕ αποτελούν τη ραχοκοκαλιά των ψηφιακών προϊόντων και υπηρεσιών που έχουν τη δυνατότητα να υποστηρίξουν όλες τις πτυχές της ζωής μας, και την προώθηση της οικονομικής ανάκαμψης της Ευρώπης. Οι εύρυθμα λειτουργούσες αγορές προσφέρουν πρόσβαση σε υψηλών επιδόσεων σταθερές και ασύρματες ευρυζωνικές υποδομές, σε προσιτές τιμές. Οι διαδοχικές προσαρμογές των ενωσιακών κανόνων για τις τηλεπικοινωνίες σε συνδυασμό με την εφαρμογή των ενωσιακών κανόνων ανταγωνισμού υπήρξαν καθοριστικής σημασίας για την ενίσχυση του ανταγωνισμού στις αγορές, οι οποίες τώρα προσφέρουν χαμηλότερες τιμές και καλύτερη ποιότητα υπηρεσιών για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις. Ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός αποτελεί βασική κινητήρια δύναμη για επενδύσεις στα τηλεπικοινωνιακά δίκτυα.

Σήμερα, ο τομέας βρίσκεται σε διαδικασία διαρθρωτικών αλλαγών και εξακολουθεί να εμφανίζει αδυναμίες λόγω της απομόνωσης των εθνικών αγορών, της έλλειψης κανονιστικής συνέπειας και προβλεψιμότητας στο σύνολο της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά το ραδιοφάσμα, και της έλλειψης επαρκών επενδύσεων, ιδίως σε αγροτικές περιοχές, προβλήματα που δεν θα επιλυθούν πλήρως στο πλαίσιο των υπό εξέλιξη συζητήσεων σχετικά με τη δέσμη μέτρων για την ενιαία αγορά τηλεπικοινωνιών. Ως εκ τούτου, για να καταστεί πιο φιλόδοξη η συγκεκριμένη διαδικασία, η Επιτροπή θα επανεξετάσει όλη την ισχύουσα νομοθεσία και θα υποβάλει προτάσεις για αλλαγές, όπου χρειαστεί. Ένα πρώτο σημαντικό βήμα είναι η έγκριση της δέσμης μέτρων για την ενιαία αγορά τηλεπικοινωνιών. Η Επιτροπή αναμένει ότι η δέσμη αυτή θα προσφέρει σαφείς και εναρμονισμένους κανόνες για τη δικτυακή ουδετερότητα και

ότι θα τεθεί σε κίνηση η οριστική κατάργηση των πρόσθετων τελών περιαγωγής, ιδίως για τα δεδομένα.

Το ραδιοφάσμα αποτελεί ζωτικό δομικό στοιχείο για την ανάπτυξη ευρυζωνικών υπηρεσιών. Η διαχείρισή του γίνεται σε εθνικό επίπεδο και τα κράτη μέλη έχουν σημαντικά έσοδα από την πώληση των δικαιωμάτων του ραδιοφάσματος — και τα εν λόγω έσοδα θα εισπράττονται αποκλειστικά από τα κράτη μέλη. Ωστόσο, το περιβάλλον που προκύπτει από την εθνική διαχείριση του ραδιοφάσματος είναι πολύ ετερογενές (π.χ. όσον αφορά τη διάρκεια των αδειών ή τις απαιτήσεις κάλυψης). Η απουσία συνεπών στόχων και κριτηρίων σε επίπεδο ΕΕ για την εκχώρηση ραδιοσυχνοτήτων σε εθνικό επίπεδο δημιουργεί φραγμούς στην είσοδο, εμποδίζει τον ανταγωνισμό και μειώνει την προβλεψιμότητα για τους επενδυτές σε όλη την Ευρώπη. Συνεπώς, η διαχείριση του ραδιοφάσματος πρέπει να πραγματοποιείται από τα κράτη μέλη σε ένα περισσότερο εναρμονισμένο πλαίσιο, το οποίο να είναι συμβατό με την ανάγκη για δημιουργία ψηφιακής ενιαίας αγοράς.

Η Επιτροπή θα υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις όσον αφορά τη συντονισμένη απελευθέρωση της ζώνης των 700 MHz, που είναι ιδιαίτερος κατάλληλη για την παροχή ευρυζωνικών υπηρεσιών στις αγροτικές περιοχές, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες της διανομής οπτικοακουστικών μέσων.

Είναι ωστόσο αναγκαίες πιο θεμελιώδεις αλλαγές όσον αφορά τον τρόπο διαχείρισης και ρύθμισης του φάσματος λόγω της κεφαλαιώδους σημασίας του για τη συνδεσιμότητα. Για παράδειγμα, η αργή και ελλιπής ακόμη απελευθέρωση της ζώνης των 800 MHz (ζώνη φάσματος συνδεδεμένη αρχικά με το «ψηφιακό μέρισμα») για τις ασύρματες ευρυζωνικές υπηρεσίες παρεμπόδισε την ανάπτυξη των δικτύων κινητών επικοινωνιών 4G και την διεύδυση στην αγορά των έξυπνων τηλεφώνων (smartphones), τα οποία είναι προσαρμοσμένα για την εν λόγω ζώνη.

Επιπλέον, έχει αναπτυχθεί ελάχιστα ο πλήρης «ανταγωνισμός στο πεδίο των υποδομών» στα δίκτυα σταθερής τηλεφωνίας, εκτός από τις πολύ πυκνοκατοικημένες περιοχές, όπου τα καλωδιακά δίκτυα υπήρχαν ήδη, ή τις περιοχές όπου δραστηριοποιήθηκαν οι τοπικές αρχές. Είναι επιτακτική η ανάγκη να απλουστευθούν οι κανονιστικές ρυθμίσεις και να καταστούν πιο αναλογικές στις περιοχές όπου έχει εμφανιστεί ανταγωνισμός στις υποδομές σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο. Πρέπει να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη πολύ υψηλής χωρητικότητας δικτύων, με παράλληλη διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού και κατάλληλων αποδόσεων σε σχέση με τους κινδύνους. Θα εξεταστεί το ζήτημα του τρόπου με τον οποίο μπορούν να καλυφθούν οι πλέον δυσπρόσιτες περιοχές και να επιτευχθούν στόχοι δημοσίου συμφέροντος (όπως η συνδεσιμότητα υψηλής χωρητικότητας για τα σχολεία και τα πανεπιστήμια/ερευνητικά κέντρα), μεταξύ άλλων ως σκέλος της αναθεώρησης της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία⁷.

Το μεταβαλλόμενο εμπορικό και τεχνολογικό περιβάλλον επιβάλλει την ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου. Θα απαιτηθεί επίσης η ενδυνάμωση του ρόλου των οργάνων στα οποία εκπροσωπούνται οι ίδιες οι αρχές των κρατών μελών — όπως ο Φορέας Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες ή η ομάδα για την πολιτική ραδιοφάσματος.

⁷ Οδηγία 2002/22/ΕΚ

Οι επιχειρήσεις τηλεπικοινωνιών ανταγωνίζονται με υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο από τους τελικούς χρήστες ως υποκατάστατα των παραδοσιακών υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών όπως η φωνητική τηλεφωνία, αλλά οι οποίες δεν υπόκεινται στο ίδιο καθεστώς κανονιστικής ρύθμισης. Με την αναθεώρηση των κανόνων για τις τηλεπικοινωνίες θα αναζητηθούν τρόποι για να εξασφαλιστούν ισότιμοι όροι ανταγωνισμού για τις επιχειρήσεις που παρέχουν ανταγωνιστικές υπηρεσίες αλλά και για να καλυφθούν οι μακροπρόθεσμες ανάγκες συνδεσιμότητας της ΕΕ.

Το 2016, η Επιτροπή θα υποβάλει προτάσεις για τη φιλόδοξη μεταρρύθμιση του κανονιστικού πλαισίου τηλεπικοινωνιών, με έμφαση i) στη συνεκτική προσέγγιση της ενιαίας αγοράς όσον αφορά την πολιτική και τη διαχείριση του ραδιοφάσματος, ii) στη δημιουργία των προϋποθέσεων για τη γνήσια ενιαία αγορά, με την καταπολέμηση του κατακερματισμού των κανονιστικών ρυθμίσεων ώστε να επιτραπούν οικονομίες κλίμακας για τους αποτελεσματικούς φορείς εκμετάλλευσης δικτύου και παρόχους υπηρεσιών και για την αποτελεσματική προστασία των καταναλωτών, iii) στη διασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού για όλους τους παράγοντες της αγοράς και συνεκτικής εφαρμογής των κανόνων, iv) στην παροχή κινήτρων για επενδύσεις σε ευρυζωνικά δίκτυα υψηλής ταχύτητας (μεταξύ άλλων με την αναθεώρηση της οδηγίας για την καθολική υπηρεσία) και v) σε ένα πιο αποτελεσματικό κανονιστικό θεσμικό πλαίσιο.

3.2. Το πλαίσιο για τα οπτικοακουστικά μέσα του 21ου αιώνα

Το οπτικοακουστικό τοπίο επηρεάζεται από ταχείες τεχνολογικές αλλαγές και από την ανάπτυξη νέων επιχειρηματικών μοντέλων για τη διανομή περιεχομένου. Η πρόσβαση των θεατών σε οπτικοακουστικό περιεχόμενο μέσω του διαδικτύου γίνεται με αυξανόμενη πολυμορφία μέσω, ενώ οι φορητές συσκευές (όπως τα έξυπνα τηλέφωνα) μεταβάλλουν τους συνήθεις τρόπους θέασης οπτικοακουστικού περιεχομένου. Η οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων επικοινωνίας⁸ διευκόλυνε την κυκλοφορία των υπηρεσιών οπτικοακουστικών προγραμμάτων και μέσων επικοινωνίας σε ολόκληρη την ΕΕ. Το πεδίο εφαρμογής της καλύπτει ήδη τόσο τις παραδοσιακές τηλεοπτικές μεταδόσεις όσο και τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων κατά παραγγελία, και επιβάλλει ένα σύνολο ελάχιστων κανόνων για τα δύο αυτά είδη υπηρεσιών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ωστόσο, οι κατά παραγγελία υπηρεσίες υπόκεινται σε λιγότερο αυστηρές υποχρεώσεις, δεδομένου ότι οι χρήστες έχουν μεγαλύτερο βαθμό επιλογής και ελέγχου του περιεχομένου και της χρονικής στιγμής παρακολούθησης.

Το κανονιστικό αυτό πλαίσιο ευνόησε την εμφάνιση μιας σφύζουσας αγοράς και είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι θα παρακολουθεί πλήρως τις εξελίξεις της τεχνολογίας και των αγορών. Η Επιτροπή θα εξετάσει κατά πόσον θα πρέπει να προσαρμοστεί το τρέχον σύστημα κανόνων που εφαρμόζεται στις υπηρεσίες εκπομπής και κατά παραγγελία θέασης. Θα εξετάσει επίσης κατά πόσον το σημερινό πεδίο εφαρμογής ή οι κανόνες θα πρέπει να διευρυνθούν ώστε να συμπεριλάβουν νέες υπηρεσίες και φορείς που επί του παρόντος δεν λογίζεται ότι αποτελούν ως υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων στο πλαίσιο της οδηγίας και/ή παρόχους που δεν εμπίπτουν στο υφιστάμενο γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής της. Η Επιτροπή θα ασχοληθεί επίσης με μέτρα για την προώθηση καταλόγων ευρωπαϊκών έργων στις πλατφόρμες που προσφέρουν βίντεο κατά παραγγελία.

⁸ Οδηγία 2010/13/EK

Η Επιτροπή θα αναθεωρήσει την οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων με έμφαση στο πεδίο εφαρμογής της και στη φύση των κανόνων που ισχύουν για όλους τους παράγοντες της αγοράς, και ιδίως στα μέτρα για την προώθηση των ευρωπαϊκών έργων, καθώς και στους κανόνες για την προστασία των ανηλίκων και οι κανόνες για τη διαφήμιση.

3.3. Κατάλληλο για το σκοπό του κανονιστικό περιβάλλον για τις πλατφόρμες και τους ενδιάμεσους φορείς

3.3.1. Ρόλος των διαδικτυακών πλατφορμών

Οι διαδικτυακές πλατφόρμες (π.χ. μηχανές αναζήτησης, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου, καταστήματα εφαρμογών (app stores), δικτυακοί τόποι σύγκρισης τιμών) διαδραματίζουν όλο και πιο σημαντικό ρόλο στην οικονομική και κοινωνική ζωή: δίνουν τη δυνατότητα στους καταναλωτές να αναζητήσουν πληροφορίες στο διαδίκτυο και στις επιχειρήσεις να εκμεταλλευτούν τα πλεονεκτήματα του ηλεκτρονικού εμπορίου. Στην Ευρώπη, η ανάπτυξη του τομέα αυτού έχει μεγάλες δυνατότητες, ανακόπτεται όμως λόγω του κατακερματισμού των αγορών που παρεμποδίζει τις επιχειρήσεις να αναπτύξουν δραστηριότητες σε μεγαλύτερη κλίμακα.

Οι πλατφόρμες δημιουργούν, συσσωρεύουν και ελέγχουν τεράστιο όγκο δεδομένων που αφορούν τους πελάτες τους και χρησιμοποιούν αλγορίθμους για τη μετατροπή των δεδομένων αυτών σε εκμεταλλεύσιμα στοιχεία. Η ανάπτυξη αυτών των δεδομένων είναι εκθετική — το 90 % όλων των δεδομένων που κυκλοφορούν στο διαδίκτυο δημιουργήθηκαν την τελευταία διετία. Επιπλέον, ορισμένες πλατφόρμες αποδείχθηκαν φορείς καινοτομίας στην ψηφιακή οικονομία, βοηθώντας τις μικρότερες επιχειρήσεις να κυκλοφορήσουν στο διαδίκτυο και να αποκτήσουν πρόσβαση σε νέες αγορές. Οι νέες πλατφόρμες, για υπηρεσίες κινητικότητας, τουρισμό, μουσική, οπτικοακουστικά μέσα, εκπαίδευση, χρηματοδότηση, στέγαση και προσλήψεις, αμφισβήτησαν ραγδαία και ριζικά τα παραδοσιακά επιχειρηματικά μοντέλα και αυξήθηκαν εκθετικά. Η αύξηση της συνεργατικής οικονομίας προσφέρει επίσης ευκαιρίες για αυξημένη αποτελεσματικότητα, ανάπτυξη και απασχόληση, μέσω της βελτιωμένης επιλογής για τους καταναλωτές αλλά επίσης δυνητικά θέτει νέα ζητήματα κανονιστικής ρύθμισης⁹.

Αν και ο αντίκτυπός τους εξαρτάται από τα είδη πλατφόρμας και την ισχύ τους στην αγορά, ορισμένες πλατφόρμες μπορούν να ελέγχουν την πρόσβαση στις διαδικτυακές αγορές και μπορούν να ασκήσουν σημαντική επιρροή όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο αμείβονται οι διάφοροι παράγοντες που δραστηριοποιούνται στην αγορά. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε μια σειρά από ανησυχίες σχετικά με την αυξανόμενη ισχύ που διαθέτουν ορισμένες πλατφόρμες στην αγορά. Στις ανησυχίες αυτές περιλαμβάνονται η έλλειψη διαφάνειας όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που αποκτούν, η ισχυρή διαπραγματευτική ισχύς τους έναντι των πελατών τους, η οποία ενδέχεται να αντικατοπτριστεί στους όρους και προϋποθέσεις που θέτουν (ιδίως για τις ΜΜΕ), η προώθηση των δικών τους υπηρεσιών εις βάρος των ανταγωνιστών και οι αδιαφανείς τιμολογιακές πολιτικές, ή οι περιορισμοί ως προς τον καθορισμό των τιμών και των όρων πώλησης.

⁹ Τα θέματα αυτά θα εξεταστούν στην επικείμενη στρατηγική για την εσωτερική αγορά και στο πλαίσιο για το ηλεκτρονικό εμπόριο.

Ορισμένες διαδικτυακές πλατφόρμες έχουν εξελιχθεί σε παράγοντες της αγοράς που ανταγωνίζονται σε πολλούς τομείς της οικονομίας και ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιούν την ισχύ τους στην αγορά θέτει ορισμένα ζητήματα, τα οποία απαιτούν περαιτέρω ανάλυση πέρα από την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου περί ανταγωνισμού σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

3.3.2. Καταπολέμηση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο

Η αρχή, η οποία κατοχυρώνεται με την οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο, ότι ο ενδιάμεσος φορέας του διαδικτύου δεν θα πρέπει να φέρει ευθύνη για το περιεχόμενο που μεταδίδει, αποθηκεύει ή υποδέχεται, στο μέτρο που ενεργεί με αυστηρά παθητικό τρόπο, συνέβαλε στην ανάπτυξη του διαδικτύου στην Ευρώπη. Ταυτοχρόνως, εφόσον εντοπιστεί παράνομο περιεχόμενο, είτε πρόκειται για πληροφορίες σχετικά με παράνομες δραστηριότητες, όπως η τρομοκρατία/παιδική πορνογραφία ή πληροφορίες που παραβιάζουν τα δικαιώματα ιδιοκτησίας άλλων (π.χ. δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας), οι ενδιάμεσοι φορείς θα πρέπει να λαμβάνουν αποτελεσματικά μέτρα για την απαλοιφή του. Σήμερα, η παρεμπόδιση της πρόσβασης και η αφαίρεση του παράνομου περιεχομένου από τους παρόχους των υπηρεσιών φιλοξενίας μπορεί να είναι χρονοβόρα και περίπλοκη, ενώ περιεχόμενο το οποίο είναι στην πραγματικότητα νόμιμο μπορεί να αφαιρεθεί κατά λάθος. Το 52,7 % των ερωτηθέντων δηλώνουν ότι η δράση κατά του παράνομου περιεχομένου είναι συχνά αναποτελεσματική και στερείται διαφάνειας. Οι διαφορές μεταξύ εθνικών πρακτικών μπορεί να εμποδίσουν την επιβολή (με επιζήμιες επιπτώσεις για την καταπολέμηση του εγκλήματος στο διαδίκτυο) και να υπονομεύσουν την εμπιστοσύνη στα διαδικτυακά περιβάλλοντα. Καθώς ο όγκος ψηφιακού περιεχομένου που διατίθεται στο διαδίκτυο αυξάνεται, η αντοχή των διευθετήσεων που ισχύουν σήμερα θα δοκιμάζεται ολοένα και περισσότερο. Δεν είναι πάντοτε εύκολο να προσδιοριστούν τα όρια της δικαιοδοσίας των ενδιάμεσων φορέων ως προς το περιεχόμενο που μεταδίδουν, αποθηκεύουν ή φιλοξενούν χωρίς αυτοί να απολέσουν τη δυνατότητα να κάνουν χρήση της απαλλαγής από την ευθύνη την οποία προβλέπει η οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο.

Τα πρόσφατα γεγονότα έχουν επιτείνει τη δημόσια συζήτηση σχετικά με το αν πρέπει να ενισχυθεί το συνολικό επίπεδο προστασίας από παράνομο υλικό στο διαδίκτυο. Παράλληλα με την αξιολόγηση των διαδικτυακών πλατφορμών, η Επιτροπή θα εξετάσει την ανάγκη για λήψη νέων μέτρων αντιμετώπισης του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τον αντίκτυπό τους στο θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης και της πληροφόρησης. Τα μέτρα αυτά θα περιλαμβάνουν την εφαρμογή αυστηρών διαδικασιών για την αφαίρεση του παράνομου περιεχομένου με ταυτόχρονη αποφυγή της αφαίρεσης του νόμιμου περιεχομένου. Θα εξεταστεί επίσης αν πρέπει να επιβληθεί στους ενδιάμεσους φορείς η υποχρέωση να επιδεικνύουν μεγαλύτερη ευθύνη και επιμέλεια στον τρόπο διαχείρισης των δικτύων και συστημάτων τους — καθήκον επαγρύπνησης.

Πριν από τα τέλη του 2015, η Επιτροπή θα δρομολογήσει διεξοδική αξιολόγηση του ρόλου των πλατφορμών, συμπεριλαμβανομένης της συνεργατικής οικονομίας, και του ρόλου των ενδιάμεσων φορέων, η οποία θα καλύπτει θέματα όπως i) η διαφάνεια, π.χ. στα αποτελέσματα μιας αναζήτησης (ώστε να είναι εμφανείς οι σύνδεσμοι με πληρωμή και/ή διαφήμιση), ii) ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποιούν οι πλατφόρμες τις πληροφορίες που συλλέγουν, iii) οι σχέσεις μεταξύ των πλατφορμών και των προμηθευτών, iv) οι περιορισμοί σχετικά με την ικανότητα των ατόμων και των επιχειρήσεων να μετακινούνται από τη μία πλατφόρμα στην άλλη και θα προβεί σε ανάλυση όσον αφορά v) τον καλύτερο τρόπο για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο.

3.4. Ενίσχυση της εμπιστοσύνης και της ασφάλειας όσον αφορά τις ψηφιακές υπηρεσίες και τον χειρισμό των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

Οι απειλές στον κυβερνοχώρο αποτελούν πρόβλημα χωρίς σύνορα και έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία μας, στα θεμελιώδη δικαιώματα των πολιτών και στην κοινωνία γενικότερα. Ο αυξανόμενος αριθμός αδικημάτων (για παράδειγμα, υποκλοπή δεδομένων, απάτη με ηλεκτρονικές πληρωμές, κλοπή ταυτότητας, κλοπή εμπορικών απορρήτων) επιφέρει σημαντικές οικονομικές απώλειες. Συχνά οδηγεί σε διακοπή των υπηρεσιών, παραβιάσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων και υπονόμευση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο διαδικτυακό περιβάλλον.

Τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ έχουν από καιρό αναγνωρίσει την ανάγκη για προστασία των δικτύων και των υποδομών ζωτικής σημασίας και ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις απειλές στον κυβερνοχώρο. Έχουν επίσης υιοθετήσει στρατηγικές και κανονιστικές ρυθμίσεις ασφάλειας στον κυβερνοχώρο, τόσο σε εθνικό όσο και ενωσιακό επίπεδο. Η έκδοση της οδηγίας για την ασφάλεια δικτύων και πληροφοριών¹⁰, για την οποία η νομοθετική διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη, αναμένεται να αποτελέσει ένα σημαντικό βήμα προόδου. Μία από τις βασικές προτεραιότητες της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο¹¹ είναι η ανάπτυξη των βιομηχανικών και τεχνολογικών πόρων για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο. Εξακολουθούν να υπάρχουν συγκεκριμένα κενά στον ταχύτατα εξελισσόμενο τομέα των τεχνολογιών και των λύσεων για την διαδικτυακή ασφάλεια. Χρειάζεται συνεπώς μια πιο συνεκτική προσέγγιση ώστε οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις ως ενιαίος κλάδος να επιταχύνουν τη διαδικασία εξεύρεσης ασφαλέστερων λύσεων και να ενθαρρυνθεί η υιοθέτηση των λύσεων αυτών από τις επιχειρήσεις, τις δημόσιες αρχές και τους πολίτες. Είναι επιπλέον απαραίτητη η αποτελεσματική επιβολή του νόμου ως απάντηση στην εγκληματική δραστηριότητα. Η Επιτροπή παρουσίασε προτάσεις για το ζήτημα αυτό στην ευρωπαϊκή ατζέντα της για την ασφάλεια¹².

- Μόνο το 22 % των Ευρωπαίων έχουν πλήρη εμπιστοσύνη στις εταιρείες όπως οι μηχανές αναζήτησης, οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης και οι υπηρεσίες ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- Το 72 % των χρηστών του διαδικτύου ανησυχούν ότι όταν είναι συνδεδεμένοι τους ζητούνται υπερβολικά πολλά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Όσον αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και την ιδιωτική ζωή, η ΕΕ δεσμεύεται να εξασφαλίσει τα υψηλότερα πρότυπα προστασίας, που κατοχυρώνονται από τα άρθρα 7 και 8 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Ο γενικός κανονισμός για την προστασία των δεδομένων¹³ θα ενισχύσει την εμπιστοσύνη στις ψηφιακές υπηρεσίες, καθώς θα πρέπει να προστατεύει τα πρόσωπα όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από όλες τις εταιρείες που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην ευρωπαϊκή αγορά.

Ισχύουν ειδικοί κανόνες για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες¹⁴) οι οποίοι ενδέχεται να πρέπει να επαναξιολογηθούν μόλις συμφωνηθούν οι γενικοί κανόνες της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων, ιδίως επειδή τα περισσότερα άρθρα της ισχύουσας οδηγίας για

¹⁰ COM(2013) 48 final

¹¹ JOIN(2013) 1 final

¹² COM(2015) 185

¹³ COM (2012)11 final

¹⁴ Οδηγία 2002/58/EK

την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες εφαρμόζονται μόνο σε παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, δηλαδή στις παραδοσιακές εταιρείες τηλεπικοινωνιών. Επομένως, οι πάροχοι υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας που χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για την παροχή υπηρεσιών επικοινωνιών κατά κανόνα εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Κατά το πρώτο εξάμηνο του 2016, η Επιτροπή θα δρομολογήσει τη σύσταση εταιρικής σχέσης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, στον τομέα των τεχνολογιών και λύσεων για την ηλεκτρονική ασφάλεια των δικτύων ηλεκτρονικής επικοινωνίας.

Μόλις εγκριθούν οι νέοι κανόνες της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων, που αναμένεται να συμβεί έως τα τέλη του 2015, η Επιτροπή θα αναθεωρήσει την οδηγία για την προστασία της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες με στόχο την εξασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας για τα υποκείμενα των δεδομένων και ισότιμων όρων ανταγωνισμού για όλους τους παράγοντες της αγοράς.

4. ΜΕΓΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Σε λιγότερο από μία δεκαετία, ένα μεγάλο μέρος της οικονομικής δραστηριότητας θα εξαρτάται από τα ψηφιακά οικοσυστήματα, τα οποία θα ενσωματώνουν την ψηφιακή υποδομή, το υλισμικό και το λογισμικό, τις εφαρμογές και τα δεδομένα. Θα απαιτηθεί η ψηφιοποίηση όλων των κλάδων για να μπορέσει η ΕΕ να διατηρήσει την ανταγωνιστικότητά της και ισχυρή βιομηχανική βάση και να διαχειριστεί τη μετάβαση προς μια έξυπνη οικονομία στο πεδίο της βιομηχανίας και των υπηρεσιών. Το 75 % της προστιθέμενης αξίας που παράγεται από την ψηφιακή οικονομία προέρχεται από παραδοσιακές βιομηχανίες, και όχι παραγωγούς ΤΠΕ, αλλά η ενσωμάτωση της ψηφιακής τεχνολογίας από τις επιχειρήσεις είναι το ασθενέστερο στοιχείο. Μόνον το 1,7 % των επιχειρήσεων της ΕΕ αξιοποιούν πλήρως τις προηγμένες ψηφιακές τεχνολογίες¹⁵, ενώ το 41 % δεν τις χρησιμοποιούν καθόλου. Η ψηφιοποίηση προσφέρει επίσης άνευ προηγουμένου ευκαιρίες για άλλους τομείς της οικονομίας, όπως οι μεταφορές (π.χ. τα ευφυή συστήματα μεταφορών) ή η ενέργεια (π.χ. ευφυή δίκτυα ενέργειας, ευφυείς μετρητές)¹⁶.

Η ΕΕ χρειάζεται μια σειρά μέτρων για να εξασφαλίσει ότι οι ευρωπαϊκές βιομηχανίες θα βρίσκονται στην πρώτη γραμμή όσον αφορά την ανάπτυξη και εκμετάλλευση των ΤΠΕ, την αυτοματοποίηση, τις βιώσιμες τεχνολογίες κατασκευής και μεταποίησης για την εξυπηρέτηση των αγορών του μέλλοντος. Η ψηφιακή οικονομία μπορεί επίσης να συνεισφέρει στο στόχο για μια κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς. Οι πολίτες και οι επιχειρήσεις επί του παρόντος δεν αξιοποιούν πλήρως τα οφέλη από τις ψηφιακές υπηρεσίες (στα πεδία της διακυβέρνησης, της υγείας, της ενέργειας, των μεταφορών) που πρέπει να είναι αδιάλειπτα διαθέσιμες σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η Επιτροπή θα ενημερώσει τους κοινωνικούς εταίρους και θα τους καλέσει να συμπεριλάβουν την ψηφιακή ενιαία αγορά στον κοινωνικό διάλογο σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

¹⁵ Συμπεριλαμβάνονται η κινητή σύνδεση στο διαδίκτυο, η νεφοϋπολογιστική, τα κοινωνικά δίκτυα και τα μαζικά δεδομένα

¹⁶ Όπως αναφέρεται στη Στρατηγική πλαίσιο για μια ανθεκτική Ενεργειακή Ένωση με μακρόπνοη πολιτική για την κλιματική αλλαγή για την κλιματική αλλαγή COM(2015) 80 τελικό

4.1. Οικοδόμηση μιας οικονομίας δεδομένων

Τα μαζικά δεδομένα, οι υπηρεσίες νέφους και το Διαδίκτυο των Πραγμάτων αποτελούν κεντρικά στοιχεία για την ανταγωνιστικότητα της ΕΕ. Τα δεδομένα συχνά θεωρούνται ως καταλύτης για την οικονομική ανάπτυξη, την καινοτομία και την ψηφιοποίηση σε όλους τους κλάδους της οικονομίας, ιδίως για τις ΜΜΕ (και τις νεοσύστατες επιχειρήσεις) και για την κοινωνία στο σύνολό της. Τα μαζικά δεδομένα και τα υπολογιστικά συστήματα υψηλών επιδόσεων μεταβάλλουν επίσης τις πρακτικές σε θέματα έρευνας και ανταλλαγής γνώσεων, ως μέρος της μετάβασης προς μια πιο αποτελεσματική και ανταποκρινόμενη στις εξελίξεις «Ανοιχτή επιστήμη».

- Ο κλάδος των μαζικών δεδομένων αυξάνεται κατά 40 % ανά έτος, επτά φορές ταχύτερα από ό,τι η αγορά των τεχνολογιών πληροφορικής.

Ο κατακερματισμός της αγοράς δεν παρέχει επαρκή κλίμακα ώστε η νεοφυλολογιστική, τα μαζικά δεδομένα, η βασιζόμενη στα δεδομένα επιστήμη και το Διαδίκτυο των πραγμάτων να αξιοποιήσουν πλήρως το δυναμικό τους στην Ευρώπη. Για να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες των ψηφιακών τεχνολογιών και των τεχνολογιών δεδομένων θα χρειαστεί να αφαιρεθούν πολλοί τεχνικοί και νομοθετικοί φραγμοί. Περιορισμοί, όπως αυτοί που σχετίζονται με τη γεωγραφική θέση των δεδομένων (π.χ. απαιτήσεις των κρατών μελών για διατήρηση των δεδομένων εντός της επικράτειάς τους), υποχρεώνουν τους παρόχους υπηρεσιών να κατασκευάζουν δαπανηρές τοπικές υποδομές (υπολογιστικά κέντρα) σε κάθε περιφέρεια ή χώρα. Η αποσπασματική εφαρμογή των κανόνων περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και η έλλειψη σαφήνειας ως προς τα δικαιώματα χρήσης των δεδομένων εμποδίζει περαιτέρω την ανάπτυξη της διασυνοριακής χρήσης των δεδομένων και τις νέες εφαρμογές των τεχνολογιών (π.χ. εξόρυξη κειμένου και δεδομένων). Η έλλειψη ανοικτών και διαλειτουργικών συστημάτων και υπηρεσιών και δυνατότητας μεταφοράς των δεδομένων μεταξύ υπηρεσιών αντιπροσωπεύει ένα άλλο εμπόδιο για τη διασυνοριακή ροή δεδομένων και την ανάπτυξη νέων υπηρεσιών (π.χ. συστήματα πληροφοριών για τις πολυτροπικές μετακινήσεις, επιστήμη βασιζόμενη στα δεδομένα). Η νομική βεβαιότητα ως προς την κατανομή της ευθύνης (πλην αυτής που αφορά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα) αποτελεί σημαντικό στοιχείο για την ανάπτυξη του Διαδικτύου των πραγμάτων.

Οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές ακόμη δεν αισθάνονται αρκετά ασφαλείς ώστε να υιοθετήσουν τις διασυνοριακές υπηρεσίες νέφους για την αποθήκευση ή την επεξεργασία δεδομένων, λόγω ανησυχιών για την ασφάλεια, τη συμμόρφωση με τα θεμελιώδη δικαιώματα και την προστασία των δεδομένων γενικότερα. Η έγκριση της δέσμης μεταρρύθμισης της προστασίας των δεδομένων θα διασφαλίσει ότι η επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διέπεται από ενιαίους, ενημερωμένους κανόνες σε ολόκληρη την Ένωση. Ωστόσο, συχνά οι συμβάσεις είτε δεν προβλέπουν καθόλου ή περιορίζουν σοβαρά τη συμβατική ευθύνη που φέρει ο πάροχος υπηρεσιών νέφους σε περίπτωση που δεν είναι πλέον διαθέσιμα ή χρησιμοποιήσιμα τα δεδομένα, είτε καθιστούν δυσχερή την καταγγελία της σύμβασης. Αυτό σημαίνει ότι τα δεδομένα όντως δεν μπορούν να μεταφερθούν. Στο πεδίο της προστασίας των δεδομένων, τόσο τα σημερινά όσο και τα μελλοντικά νομοθετικά πλαίσια δεν επιτρέπουν περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στην Ένωση. Οι περιορισμοί της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων για άλλους λόγους δεν εξετάζονται. Επομένως, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να εμποδίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για λόγους προστασίας της ιδιωτικής ζωής και προστασίας των προσωπικών δεδομένων, αλλά μπορούν να το κάνουν για άλλους λόγους. Τυχόν μη αναγκαίοι περιορισμοί όσον αφορά τη γεωγραφική θέση των δεδομένων εντός της ΕΕ θα πρέπει να αρθούν και να προληφθούν.

Η Επιτροπή θα προτείνει το 2016 μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για την «Ελεύθερη ροή δεδομένων» που θα αντιμετωπίζει τους περιορισμούς στην ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων για λόγους άλλους πλην της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της ΕΕ και τους αναίτιους περιορισμούς όσον αφορά τη χωροθέτηση των δεδομένων για σκοπούς αποθήκευσης ή επεξεργασίας. Η πρωτοβουλία αυτή θα αντιμετωπίσει τα νεοεμφανιζόμενα ζητήματα της ιδιοκτησίας, της διαλειτουργικότητας, της χρηστικότητας και της πρόσβασης στα δεδομένα σε περιπτώσεις που αυτά ανταλλάσσονται μεταξύ επιχειρήσεων, μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών, δημιουργούνται από μηχανές ή διακινούνται μεταξύ μηχανών. Θα ενθαρρύνει την πρόσβαση σε δημόσια δεδομένα για να βοηθήσει στην προώθηση της καινοτομίας. Η Επιτροπή θα δρομολογήσει μια ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για το νέφος, η οποία θα συμπεριλαμβάνει την πιστοποίηση των παρόχων υπηρεσιών νέφους, τις συμβάσεις, την αλλαγή παρόχου υπηρεσιών νέφους και τη δημιουργία ενός νέφους για την έρευνα αφιερωμένου στην ανοικτή επιστήμη.

4.2. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μέσω της διαλειτουργικότητας και της τυποποίησης

Στην ψηφιακή οικονομία, διαλειτουργικότητα σημαίνει να διασφαλιστεί η αποτελεσματική επικοινωνία μεταξύ των ψηφιακών στοιχείων όπως συσκευές, δίκτυα και αποθετήρια δεδομένων. Σημαίνει επίσης καλύτερη σύνδεση κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού ή μεταξύ των κλάδων της βιομηχανίας και των υπηρεσιών. Αυτό σημαίνει πιο αποτελεσματικές συνδέσεις πέραν των συνόρων, μεταξύ των κοινοτήτων και μεταξύ δημόσιων υπηρεσιών και δημοσίων αρχών. Οι υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που αναπτύσσονται στα διάφορα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να επικοινωνούν μεταξύ τους και να μην αναπτύσσονται μεμονωμένα. Σήμερα, υπάρχει συναίνεση μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με τις βασικές απαιτήσεις για την επίτευξη της διαλειτουργικότητας, με βάση το «Ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας» που παρουσιάστηκε από την Επιτροπή το 2010. Το πλαίσιο αυτό θα πρέπει τώρα να επικαιροποιηθεί και να επεκταθεί.

Η τυποποίηση έχει σημαντικό ρόλο να διαδραματίσει στην αύξηση της διαλειτουργικότητας των νέων τεχνολογιών εντός της ψηφιακής ενιαίας αγοράς. Μπορεί να βοηθήσει να κατευθυνθεί η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, όπως οι ασύρματες επικοινωνίες 5ης γενιάς (5G), η ψηφιοποίηση των διαδικασιών βιομηχανικής παραγωγής (Industry 4.0) και δομικών κατασκευών, οι υπηρεσίες που στηρίζονται στα δεδομένα, οι υπηρεσίες νέφους, η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, η ηλεκτρονική υγεία, οι ηλεκτρονικές μεταφορές και οι πληρωμές μέσω κινητού τηλεφώνου. Το κυλιόμενο πρόγραμμα της ΕΕ για την τυποποίηση στον τομέα των ΤΠΕ αποτελεί σημαντικό μέσο στο πλαίσιο αυτό. Ωστόσο, απαιτείται αυξημένη προσπάθεια για να εξασφαλιστεί ότι τα αποτελέσματα σε θέματα τυποποίησης συμβαδίζουν με τις τεχνολογικές εξελίξεις. Επί του παρόντος, οι φορείς της βιομηχανίας αποφασίζουν «από τη βάση προς την κορυφή» σε ποιους τομείς πρέπει να αναπτυχθούν πρότυπα και η διαδικασία αυτή, ολοένα και περισσότερο, συντελείται εκτός Ευρώπης και έτσι υπονομεύει την μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητά της. Πρέπει να προσδιορίσουμε ποια τεχνολογικά πρότυπα λείπουν ενώ είναι ουσιώδη για το πέρασμα στην ψηφιακή εποχή σε τομείς όπως η βιομηχανία και οι υπηρεσίες στην ΕΕ (π.χ. Διαδίκτυο των πραγμάτων, ασφάλεια στον κυβερνοχώρο, μαζικά δεδομένα και νεφοϋπολογιστική) και να ανατεθεί στους οργανισμούς τυποποίησης το καθήκον της ταχείας παράδοσης αυτών των προτύπων.

Στην ψηφιακή οικονομία, τα SEP (standard essential patents - τεχνικά πρότυπα των οποίων το ιδιοκτησιακό καθεστώς στηρίζεται σε ευρεσιτεχνίες ουσιώδους σημασίας) αποτελούν ολοένα και πιο σημαντικό τμήμα της τυποποίησης και σημαντικό στοιχείο του επιχειρηματικού μοντέλου για πολλές βιομηχανίες, από την άποψη της αποτίμησης της αποδοτικότητας των

επενδύσεών τους στην έρευνα και την καινοτομία. Η Επιτροπή υποστηρίζει την ανάγκη για ισορροπημένο πλαίσιο διαπραγματεύσεων μεταξύ κατόχων δικαιωμάτων και φορέων υλοποίησης τεχνικών προτύπων βασιζόμενων σε ευρεσιτεχνίες ουσιώδους σημασίας για να εξασφαλίσει δίκαιους όρους αδειοδότησης.

Επιπλέον, η διαθεσιμότητα προτύπων συχνά δεν επαρκεί για τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας, όταν τα υφιστάμενα πρότυπα δεν έχουν ενσωματωθεί από τους προμηθευτές στις λύσεις που αυτοί προτείνουν. Οι δημόσιες συμβάσεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην προώθηση προτύπων και τα κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει εθνικούς καταλόγους προτύπων ΤΠΕ και προδιαγραφών διαλειτουργικότητας για να καθοδηγήσουν τους προμηθευτές του δημοσίου και να επιταχύνουν την υιοθέτηση προτύπων από τις εθνικές αγορές. Με την ενσωμάτωση των εν λόγω καταλόγων σε Ευρωπαϊκούς καταλόγους θα αποφευχθεί ο κατακερματισμός σε επίπεδο ΕΕ.

Η Επιτροπή θα δρομολογήσει ολοκληρωμένο πρόγραμμα τυποποίησης για τον εντοπισμό και τον καθορισμό των βασικών προτεραιοτήτων στο πεδίο της υιοθέτησης προτύπων, με έμφαση στις τεχνολογίες και τομείς που θεωρούνται ζωτικής σημασίας για την ψηφιακή ενιαία αγορά, που συμπεριλαμβάνουν τη βασική τομεακή διαλειτουργικότητα και πρότυπα σε τομείς όπως η υγεία (τηλεϊατρική, κινητή υγεία), οι μεταφορές (σχεδιασμός ταξιδιού, ηλεκτρονική διακίνηση εμπορευμάτων), το περιβάλλον και η ενέργεια. Η Επιτροπή θα αναθεωρήσει και θα επεκτείνει το ευρωπαϊκό πλαίσιο διαλειτουργικότητας.

4.3. Ψηφιακή κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς

Στόχος της Επιτροπής είναι να στηρίξει την χωρίς αποκλεισμούς ψηφιακή ενιαία αγορά στην οποία οι πολίτες και οι επιχειρήσεις έχουν τις απαραίτητες δεξιότητες και μπορούν να επωφεληθούν από αλληλοσυνδεδεμένες και πολύγλωσσες ηλεκτρονικές υπηρεσίες, όπως η ηλεκτρονική διακυβέρνηση, η ηλεκτρονική δικαιοσύνη, η ηλεκτρονική υγεία, η ηλεκτρονική ενέργεια και οι ηλεκτρονικές μεταφορές.

4.3.1. Ψηφιακές δεξιότητες και εμπειρογνομοσύνη

Η ζήτηση για εργαζομένους με ψηφιακές δεξιότητες αυξάνεται κατά περίπου 4 % ετησίως. Οι ελλείψεις σε εργαζομένους ειδικευμένους στον τομέα των ΤΠΕ στην ΕΕ θα μπορούσαν να φθάσουν τις 825.000 κενές θέσεις εργασίας έως το 2020 εάν δεν αναληφθεί αποφασιστική δράση. Η ΕΕ έχει καταγράψει βελτιώσεις στις βασικές ψηφιακές δεξιότητες των πολιτών της (αύξηση από 55 % σε 59 % του πληθυσμού), αλλά έχει ακόμη πολύ δρόμο να διανύσει. Πρέπει επίσης να αυξηθεί το επίπεδο των ψηφιακών δεξιοτήτων που διαθέτουν οι εργαζόμενοι σε όλους τους οικονομικούς τομείς καθώς και τα άτομα που αναζητούν εργασία για τη βελτίωση της απασχολησιμότητάς τους. Χρειάζονται αλλαγές όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης προσαρμόζονται στην ψηφιακή επανάσταση. Για την εφαρμογή των αλλαγών αυτών μπορεί να αξιοποιηθεί η πείρα από πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ όπως είναι ο «Μεγάλος συνασπισμός για την ψηφιακή απασχόληση», η «Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Προγραμματισμού» και το πρόγραμμα «Άνοιγμα της εκπαίδευσης».

Η ευθύνη για τα προγράμματα σπουδών ανήκει στα κράτη μέλη τα οποία πρέπει επειγόντως να αντιμετωπίσουν την έλλειψη βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων. Η Επιτροπή θα στηρίξει τις προσπάθειές τους και θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της αναγνώρισης των ψηφιακών δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων και στην αύξηση του επιπέδου του επαγγελματισμού στον τομέα των ΤΠΕ στην Ευρώπη.

Η Επιτροπή θα καταστήσει τις ψηφιακές δεξιότητες και εμπειρογνομοσύνη βασικό στοιχείο των μελλοντικών πρωτοβουλιών της για τις δεξιότητες και την κατάρτιση.

4.3.2. Ηλεκτρονική διακυβέρνηση

Οι δημόσιες υπηρεσίες στην Ευρώπη έχουν ενσωματώσει τις νέες τεχνολογίες σε ποικίλο βαθμό, αλλά μπορούν να γίνουν περισσότερο για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, την επίτευξη διασυννοριακής διαλειτουργικότητας και τη διευκόλυνση της αλληλεπίδρασης με τους πολίτες.

Οι διαδικτυακές δημόσιες υπηρεσίες είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της οικονομικής αποδοτικότητας και της ποιότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Ένα παράδειγμα αυξημένης αποδοτικότητας είναι η αρχή «Once Only - Μόνον άπαξ» — μόνο στο 48 % των περιπτώσεων οι δημόσιες διοικήσεις επαναχρησιμοποιούν πληροφορίες σχετικά με τους πολίτες τις οποίες κατέχουν ήδη, χωρίς να τις ζητούν εκ νέου. Η επέκταση της αρχής αυτής, με ταυτόχρονη τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων, θα μπορούσε να δημιουργήσει ετήσια καθαρή εξοικονόμηση στο επίπεδο της ΕΕ περίπου 5 δισ. ευρώ ετησίως έως το 2017. Η Επιτροπή θα δρομολογήσει πιλοτική εφαρμογή της αρχής «Μόνον άπαξ» για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες και θα διερευνήσει τη δυνατότητα μιας λύσης «e-Safe» στο σύνολο της ΕΕ (ασφαλές διαδικτυακό αποθετήριο εγγράφων). Η επέκταση της αρχής «Μόνον άπαξ» πέραν των συνόρων θα συμβάλει περαιτέρω στην αποδοτικότητα της ψηφιακής ενιαίας αγοράς.

Οι δημόσιες συμβάσεις αντιπροσωπεύουν περίπου το 19 % του ΑΕγχΠ της ΕΕ και οι ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις σε επίπεδο ΕΕ αναμένεται να οδηγήσουν σε εξοικονόμηση 50 δισ. ευρώ ετησίως. Η δέσμη μέτρων του 2014 για τη μεταρρύθμιση στο πεδίο των δημοσίων συμβάσεων προβλέπει τη μετάβαση σε πλήρως ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις έως τον Οκτώβριο 2018¹⁷. Απαιτούνται μεγαλύτερες προσπάθειες για την επίτευξη του στόχου αυτού, δεδομένου ότι σε πολλά κράτη μέλη η μετάβαση έχει αρχίσει με βραδύ ρυθμό.

Τα σημεία επαφής μεταξύ των δημόσιων αρχών και των πολιτών ή επιχειρήσεων είναι επί του παρόντος κατακερματισμένα και ελλιπή. Οι ανάγκες των επιχειρήσεων και των πολιτών για τις διασυννοριακές τους δραστηριότητες θα μπορούσαν να καλυφθούν καλύτερα με την αξιοποίηση των υποδομών ψηφιακών υπηρεσιών του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη», καθώς και με την επέκταση και ενσωμάτωση των υφιστάμενων ευρωπαϊκών πυλών, δικτύων, υπηρεσιών και συστημάτων (όπως «Η Ευρώπη σου», τα ενιαία σημεία επαφής, τα σημεία επαφής για τα προϊόντα, τα σημεία επαφής για τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών) και με τη σύνδεσή τους με την «ενιαία ψηφιακή πύλη». Περαιτέρω, η χρήση ηλεκτρονικών εγγράφων θα πρέπει να προωθηθεί σε ολόκληρη την ΕΕ ώστε να μειωθεί το κόστος και ο διοικητικός φόρτος για τις επιχειρήσεις και τους πολίτες.

Η ανάπτυξη των επιχειρήσεων ανακόπτεται λόγω του κατακερματισμού των κανονιστικών ρυθμίσεων και της ύπαρξης φραγμών που δυσχεραίνουν την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων τους σε μεγαλύτερη κλίμακα και τη δραστηριοποίησή τους εκτός των συνόρων της χώρας τους, εντός της εσωτερικής αγοράς. Πολλά κράτη μέλη έχουν ζητήσει τη λήψη μέτρων, στα οποία συμπεριλαμβάνεται και η ταχεία σύσταση εταιρειών (π.χ. εντός 24 ωρών). Η Επιτροπή θεωρεί ότι οποιαδήποτε εγκατεστημένη επιχείρηση πρέπει να είναι σε θέση να επεκτείνει

¹⁷ Οδηγία 2014/24/ΕΕ, οδηγία 2014/25/ΕΕ

διαδικτυακά τις διασυνοριακές δραστηριότητές της και να καταστεί πανευρωπαϊκή εντός ενός μηνός, με βάση τη διασύνδεση των μητρώων επιχειρήσεων και την αρχή «Μόνον άπαξ»¹⁸.

Η Επιτροπή θα παρουσιάσει ένα νέο «Σχέδιο δράσης για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση 2016-2020», το οποίο θα περιλαμβάνει i) υποχρεωτική διασύνδεση των μητρώων επιχειρήσεων έως το 2017, ii) δρομολόγηση, το 2016, μιας πρωτοβουλίας σε συνεργασία με τα κράτη μέλη για την πιλοτική εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ» (iii) επέκταση και ενοποίηση των ευρωπαϊκών και των εθνικών πυλών ώστε να δημιουργηθεί σταδιακά μια «ενιαία ψηφιακή πύλη» που θα θέτει στην υπηρεσία των πολιτών και των επιχειρήσεων ένα φιλικό προς τον χρήστη σύστημα πληροφοριών και (iv) επιτάχυνση της μετάβασης των κρατών μελών προς πλήρως ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις και διαλειτουργικές ηλεκτρονικές υπογραφές.

5. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ

Η οικοδόμηση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς αποτελεί βασικό μέρος της στρατηγικής της ΕΕ για την προετοιμασία της για το μέλλον και για να συνεχίσει να προσφέρει υψηλό βιοτικό επίπεδο στους κατοίκους της. Απαιτεί πολιτική βούληση και μέσα υλοποίησης των δράσεων που προβλέπονται στην εν λόγω στρατηγική. Για την επίτευξη αυτού του στόχου απαιτείται να κινητοποιηθούν τα αναγκαία κεφάλαια και οι αναγκαίοι πόροι και να θεσπιστεί μια δομή διακυβέρνησης μεταξύ των βασικών συντελεστών ώστε να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική υλοποίηση από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ, τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Στις περιπτώσεις στις οποίες η ύπαρξη φραγμών που πρέπει να αρθούν έχει ήδη θεμελιωθεί, με επαρκή στοιχεία, η Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετικές προτάσεις και θα αναλάβει πρωτοβουλίες προκειμένου να θέσει τις δυνατότητες που προσφέρει η ενιαία αγορά λόγω της μεγάλης της κλίμακας στην υπηρεσία των καταναλωτών και των επιχειρήσεων. Στις περιπτώσεις στις οποίες για να προσδιοριστεί η ορθή πορεία δράσης κρίνεται αναγκαίο να διεξαχθούν περαιτέρω διαβουλεύσεις και να συγκεντρωθούν περισσότερα στοιχεία, η Επιτροπή θα προωθήσει τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων στην εξέταση των διαθέσιμων επιλογών. Το πρόγραμμα αυτό προϋποθέτει ότι η Επιτροπή, το Κοινοβούλιο και τα κράτη μέλη θα εργασθούν από κοινού και θα λάβουν φιλόδοξα μέτρα.

5.1. Επενδύσεις στην ψηφιακή ενιαία αγορά

Ένας από τους κύριους στόχους της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά είναι να δημιουργηθεί ένα ευνοϊκό επενδυτικό κλίμα για τα ψηφιακά δίκτυα, την έρευνα και τις καινοτόμες επιχειρήσεις. Ο καθορισμός του κατάλληλου πλαισίου προϋποθέσεων θα επιτρέψει να κινητοποιηθούν οι ιδιωτικές επενδύσεις και να κερδηθεί η εμπιστοσύνη των επενδυτών. Η επίτευξη των ψηφιακών μας φιλοδοξιών θα απαιτήσει σημαντικές επενδύσεις. Προβλέπεται ήδη χρηματοδότηση από την ΕΕ των υποδομών και των υπηρεσιών της ψηφιακής ενιαίας αγοράς, καθώς και για την έρευνα και τις καινοτόμες ΜΜΕ (συμπεριλαμβανομένων των νεοσύστατων επιχειρήσεων). Τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία αναμένεται να προγραμματίσουν τη διάθεση ποσού περίπου 21,4 δισ. ευρώ για το πεδίο αυτό. Πρέπει να καταβληθούν ιδιαίτερες προσπάθειες για να καλυφθεί το ψηφιακό χάσμα μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών. Συμπληρώνοντας τα τρέχοντα προγράμματα της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων¹⁹ έχει ως στόχο τη στήριξη ενός ευρέος φάσματος ψηφιακών έργων, λόγω ιδίως του γεγονότος ότι η έρευνα και

¹⁸ Η Επιτροπή θα επεξεργαστεί περαιτέρω τα αναγκαία μέτρα για την επίτευξη των εν λόγω στόχων στη στρατηγική της για την ενιαία αγορά.

¹⁹ COM(2014) 903 final

καινοτομία αποτελούν σημαντική συνιστώσα τους (και, ως εκ τούτου, εμπεριέχουν υψηλότερο κίνδυνο). Σημαντικές πρόσθετες δυνατότητες χρηματοδότησης παρέχονται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων.

Οι καινοτόμοι επιχειρηματίες βρίσκονται στο επίκεντρο της ψηφιακής οικονομίας. Για να επιτύχουν, έχουν ανάγκη από καλύτερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση, συμπεριλαμβανομένων των μετοχικών κεφαλαίων και των κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου. Η ΕΕ έχει θέσει σε εφαρμογή σειρά πρωτοβουλιών για την υποστήριξη της χρηματοδότησης που βασίζεται σε μετοχές. Στις πρωτοβουλίες αυτές συμπεριλαμβάνονται τα μέσα κανονιστικού χαρακτήρα, όπως ο κανονισμός για τις ευρωπαϊκές εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου. Ωστόσο, απαιτείται να συνεχιστούν οι εργασίες για να δοθεί στις επιχειρήσεις η δυνατότητα ανεύρεσης της κατάλληλης χρηματοδότησης, καθώς η υφιστάμενη ποικιλομορφία των εταιρικών καταστατικών και οι συνεπαγόμενοι νομικοί κίνδυνοι και κόστος σε ολόκληρη την Ευρώπη τείνουν να αποτελούν τροχοπέδη για τις επενδύσεις σε ευρωπαϊκές νεοσύστατες επιχειρήσεις και για την ανάπτυξη επιχειρηματικής δραστηριότητας σε μεγαλύτερη κλίμακα²⁰.

Λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία του παρελθόντος σχετικά με την χαμηλή απορροφητικότητα των κεφαλαίων της ΕΕ που προβλέπονταν για επενδύσεις σε ΤΠΕ, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, τους φορείς υλοποίησης των έργων και τα κράτη μέλη ώστε να εξασφαλίσει ότι τα διαθέσιμα επενδυτικά κεφάλαια χρησιμοποιούνται πλήρως, συμπεριλαμβανομένης της τεχνικής βοήθειας και της πλήρους αξιοποίησης των συνεργειών μεταξύ των χρηματοδοτικών μέσων.

5.2. Διεθνής διάσταση

Η ολοκλήρωση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς θα δημιουργήσει ένα ευρύτερο πεδίο που θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις να αναπτυχθούν πέρα από την εσωτερική αγορά της ΕΕ και θα καταστήσει την ΕΕ ακόμη πιο ελκυστική για εταιρείες που δραστηριοποιούνται σε παγκόσμιο επίπεδο. Θα πρέπει να διατηρηθεί ο ανοικτός χαρακτήρας της ευρωπαϊκής αγοράς και να αναπτυχθεί περαιτέρω στον τομέα της ψηφιακής τεχνολογίας. Η ΕΕ θα πρέπει να συνεχίσει να ασκεί πίεση για να υπάρχει ο ίδιος βαθμός ανοίγματος και αποτελεσματικής επιβολής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας από τους εμπορικούς μας εταίρους. Οι φραγμοί στο παγκόσμιο ηλεκτρονικό εμπόριο επηρεάζουν ιδιαίτερα τις ευρωπαϊκές εταιρείες, δεδομένου ότι η ΕΕ είναι παγκοσμίως ο πρώτος εξαγωγέας ψηφιακών υπηρεσιών. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να οριστεί λεπτομερέστερα μια φιλόδοξη πολιτική σε θέματα ηλεκτρονικού εμπορίου και επενδύσεων, μεταξύ άλλων και μέσω των συμφωνιών της ΕΕ για τις ελεύθερες συναλλαγές²¹. Η ολοκλήρωση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς μπορεί επίσης να συμβάλει στην υλοποίηση της ατζέντας για την ανάπτυξη μετά το 2015. Η Επιτροπή θα εργαστεί για να επιτύχει μια βιώσιμη προσέγγιση για τη διακυβέρνηση του διαδικτύου μέσω του πολυσυμμετοχικού μοντέλου με στόχο τη διατήρηση του ελεύθερου και ανοιχτού διαδικτύου.

²⁰ Η Επιτροπή θα διερευνήσει και άλλους τρόπους για την προσέλκυση περισσότερων επιχειρηματικών κεφαλαίων στο πλαίσιο των εργασιών της για την στρατηγική για την ενιαία αγορά και την Ένωση Κεφαλαιαγορών [COM(2015) 63]

²¹ Η Επιτροπή θα παρουσιάσει μια νέα εμπορική και επενδυτική στρατηγική, το φθινόπωρο του 2015, η οποία θα ασχοληθεί με καίρια ζητήματα της ατζέντας για το ηλεκτρονικό εμπόριο.

5.3. Αποτελεσματική διακυβέρνηση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς

Λαμβάνοντας υπόψη την κοινή ευθύνη για την έγκαιρη υλοποίηση των δράσεων της στρατηγικής, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο και θα εμβαθύνει τη συνεργασία με τα δύο θεσμικά όργανα. Η Επιτροπή θα προχωρήσει σε συνεχή διάλογο με τους ενδιαφερόμενους, προκειμένου να ενημερωθούν σχετικά με τη χάραξη πολιτικής και να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή της στρατηγικής. Δεδομένου του διατομεακού χαρακτήρα της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά, η εφαρμογή της θα απαιτήσει στήριξη από ειδικές συμβουλευτικές ομάδες και ομάδες στήριξης. Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να δώσει την αναγκαία ώθηση και να επανεξετάζει τακτικά την επιτελούμενη πρόοδο. Η Επιτροπή θα επιδιώξει επίσης να βελτιώσει την ποιότητα των δεδομένων και της ανάλυσης που απαιτούνται για την υποστήριξη της ψηφιακής ενιαίας αγοράς, με τη συγκέντρωση των σχετικών γνώσεων και καθιστώντας τις γνώσεις αυτές εύκολα προσιτές στο κοινό. Θα βελτιώσει περαιτέρω τον δείκτη «Ψηφιακή οικονομία και κοινωνία». Η Επιτροπή θα υποβάλλει τακτικά εκθέσεις προόδου για την υλοποίηση της στρατηγικής.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η στρατηγική για μια ψηφιακή ενιαία αγορά έχει στόχο να μετασχηματίσει την ευρωπαϊκή κοινωνία και να εξασφαλίσει ότι αυτή θα μπορεί να ατενίζει το μέλλον με εμπιστοσύνη. Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εγκρίνουν την παρούσα στρατηγική για την ολοκλήρωση της Ψηφιακής Ενιαίας Αγοράς και να δεσμευτούν ενεργά για την υλοποίησή της, σε στενή συνεργασία με όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς.

Παράρτημα: Οδικός χάρτης για την ολοκλήρωση της Ψηφιακής Ενιαίας Αγοράς

Δράσεις ²²	Χρονοδιάγραμμα
Καλύτερη πρόσβαση των καταναλωτών και των επιχειρήσεων σε ψηφιακά προϊόντα και υπηρεσίες	
Νομοθετικές προτάσεις για απλούς και αποτελεσματικούς κανόνες, όσον αφορά τις διασυνοριακές συμβάσεις, για τους καταναλωτές και τις επιχειρήσεις	2015
Αναθεώρηση του κανονισμού σχετικά με τη συνεργασία για την προστασία των καταναλωτών	2016
Μέτρα στον τομέα της παράδοσης δεμάτων	2016
Ευρείας εμβέλειας επανεξέταση με σκοπό την εκπόνηση νομοθετικών προτάσεων για την αντιμετώπιση των αδικαιολόγητων φραγμών γεωγραφικού χαρακτήρα	2015
Έρευνα στον τομέα του ανταγωνισμού όσον αφορά το ηλεκτρονικό εμπόριο, σχετικά με το διαδικτυακό εμπόριο αγαθών και την διαδικτυακή παροχή υπηρεσιών	2015
Νομοθετικές προτάσεις για τη μεταρρύθμιση του καθεστώτος για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας	2015
Αναθεώρηση της οδηγίας για τη δορυφορική και καλωδιακή μετάδοση	2015/2016
Νομοθετικές προτάσεις για τη μείωση του διοικητικού φόρτου για τις επιχειρήσεις ο οποίος προκύπτει από τα διαφορετικά καθεστάτα ΦΠΑ	2016
Δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών για την ανάπτυξη των ψηφιακών δικτύων και υπηρεσιών	
Νομοθετικές προτάσεις για τη μεταρρύθμιση των κανόνων για τις τηλεπικοινωνίες που ισχύουν σήμερα	2016
Αναθεώρηση της οδηγίας για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων	2016
Συνολική ανάλυση του ρόλου των πλατφορμών στην αγορά, συμπεριλαμβανομένου του παράνομου περιεχομένου στο Διαδίκτυο	2015
Επανεξέταση της οδηγίας για την ηλεκτρονική προστασία της ιδιωτικής ζωής	2016
Σύσταση συμβατικής σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο	2016
Μεγιστοποίηση του δυναμικού ανάπτυξης της ψηφιακής οικονομίας	
Πρωτοβουλίες σχετικά με την κυριότητα των δεδομένων, την ελεύθερη ροή δεδομένων (π.χ. μεταξύ παρόχων υπηρεσιών νέφους) και το Ευρωπαϊκό Νέφος	2016
Θέσπιση σχεδίου προτεραιοτήτων για τα πρότυπα στον τομέα των ΤΠΕ και επέκταση του ευρωπαϊκού πλαισίου διαλειτουργικότητας για τις δημόσιες υπηρεσίες	2015
Νέο σχέδιο δράσης για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανόμενης πρωτοβουλίας για την αρχή «Μόνον άπαξ» και πρωτοβουλίας για την υποχρεωτική διασύνδεση των μητρώων επιχειρήσεων	2016

²² Στο βαθμό που τα αναφερόμενα μέτρα είναι πιθανό να έχουν σημαντικό αντίκτυπο, θα πρέπει να συνοδεύονται από χωριστή εκτίμηση αντίκτυπου, σύμφωνα με τις αρχές της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας

